

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ข้าว
พ.ศ. ....

(นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับประกอบการพิจารณา
ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

อ.พ. ๑๐๔/๒๕๖๑

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

www.senate.go.th

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....

(นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. .... เสนอโดย นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาและลงนามรับรองร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว โดยมีหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัตินี้ ดังนี้

๑.๑ หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยข้าว

๑.๒ เหตุผล

ข้าวเป็นพืชที่สำคัญของประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง แต่ในปัจจุบันการทำการกำลังประสบปัญหาทั้งระบบจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม มีความเสี่ยงต่อการขาดทุนจากราคาปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้น รวมทั้งประสิทธิภาพและคุณภาพผลผลิตที่มีแนวโน้มลดลง ส่งผลให้ชาวนามีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต มีหนี้สินในอัตราสูง ขาดแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่เข้าสู่อาชีพการทำนาหรือเกษตรกรรม ต่อจากบรรพบุรุษ สร้างผลกระทบที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะยาว สมควรปรับปรุงและพัฒนา เพื่อให้กระบวนการผลิตข้าวตลอดห่วงโซ่การผลิต และการพัฒนาอาชีพทำนา มีความมั่นคง ยั่งยืนอย่างบูรณาการและเป็นเอกภาพ ตลอดจนให้มีการสนับสนุนการรวมกลุ่มของชาวนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งตามยุทธศาสตร์ชาติ มีกลไกการควบคุมการผลิตและจำหน่ายข้าวเปลือกอย่างเป็นระบบ สร้างความเป็นธรรมระหว่างชาวนาและผู้รับซื้อ โดยมีคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าวที่มีองค์ประกอบจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าวของประเทศเพื่อให้ไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่องและยั่งยืน มีการกำกับ ติดตาม ควบคุม และพัฒนาตลอดห่วงโซ่การผลิต การตลาด และการส่งออกข้าว เพื่อให้เกิดความสมดุล ให้สินค้าข้าวมีปริมาณและคุณภาพที่เพียงพอต่อการบริโภค สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ ตลอดจนมีระบบที่สามารถให้ความคุ้มครองชาวนาให้ได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....

(นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

.....

๑.๓ ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. .... มีเนื้อหารวม จำนวน ๓๗ มาตรา
สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

๑.๓.๑ บทนิยามศัพท์ (ร่างมาตรา ๓)

“ข้าว” หมายความว่า พืชที่ชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Oryza sativa* L.

“ข้าวเปลือก” หมายความว่า เมล็ดข้าวที่ยังไม่ผ่านการกะเทาะเปลือกออก

“ข้าวสาร” หมายความว่า เมล็ดข้าวที่ผ่านการกะเทาะเปลือกออกแล้ว

“สีข้าว” หมายความว่า การกะเทาะเปลือกออกจากเมล็ดข้าว หรือ
การแปรสภาพข้าวเปลือกให้เป็นข้าวสารโดยใช้เครื่องจักร

“ผลพลอยได้” หมายความว่า ปลายข้าว รำ แกลบ

“พันธุ์ข้าว” หมายความว่า พันธุ์หรือกลุ่มของข้าวที่มีพันธุกรรมและ
ลักษณะทางพฤกษศาสตร์เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน และมีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่แตกต่างจากกลุ่มอื่น
ของข้าวที่สามารถตรวจสอบได้

“พันธุ์รับรอง” หมายความว่า พันธุ์ข้าวที่ขึ้นทะเบียนและผ่านการรับรอง
ตามพระราชบัญญัตินี้

“เมล็ดพันธุ์ข้าว” หมายความว่า ข้าวเปลือกหรือข้าวกล้องที่สามารถ
ใช้เพาะปลูกหรือใช้ทำพันธุ์ได้

“จำหน่าย” หมายความว่า ขาย จำหน่าย จ่าย แจก หรือแลกเปลี่ยน
ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ทางการค้า

“ชาวนา” หมายความว่า ผู้ปลูกข้าว

“เครือข่ายชาวนา” หมายความว่า สหกรณ์การเกษตรหรือกลุ่มเกษตรกร
ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริม
วิสาหกิจชุมชน และให้หมายความรวมถึง ศูนย์ข้าวชุมชน สมาคม มูลนิธิ หรือองค์กรชาวนาอื่นใด
ที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย

“ผู้ให้บริการรับจ้างทำนา” หมายความว่า บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล
ที่ให้บริการรับจ้าง ในกระบวนการปลูกข้าว หรือที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษา เช่น ผู้ดำเนินการรับจ้าง
ฉีดยา พ่น หรือหว่าน วัตถุประสงค์รายทางการเกษตร ปุ๋ย สารชีวภัณฑ์ หรือสารปรับปรุงดินให้แก่ชาวนา และ
ให้หมายความรวมถึงผู้ให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการปลูกข้าว

“โรงสีข้าว” หมายความว่า สถานที่ที่ใช้ในการสีข้าวหรือแปรรูปข้าวเปลือกให้เป็นข้าวสารด้วยเครื่องจักร และให้หมายความรวมถึงสมาคมและนิติบุคคลที่ประกอบกิจการสีข้าวหรือแปรรูปข้าวเปลือกให้เป็นข้าวสารที่ได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย

“ผู้ตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือก” หมายความว่า ผู้ประกอบธุรกิจหรือบุคคลที่ได้ใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือกเกี่ยวกับความชื้นเปอร์เซ็นต์ต้นข้าว เปอร์เซ็นต์ความงอก และสิ่งเจือปนหรือพันธุ์ปนอื่น สำหรับข้าวเปลือกที่ใช้ทำเมล็ดพันธุ์ หรือตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“แหล่งผลิตข้าว” หมายความว่า นาที่ชาวนามีกรรมสิทธิ์หรือมีเอกสารสิทธิและได้ใช้ปลูกข้าว หรือนาที่ชาวนาเช่าจากผู้ซึ่งมีกรรมสิทธิ์หรือมีเอกสารสิทธิที่มีสิทธิให้เช่าตามกฎหมายและได้ใช้ปลูกข้าว

“แหล่งรวบรวมข้าว” หมายความว่า สถานที่รวบรวมข้าวเปลือก ข้าวสารหรือเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อคัดเลือกหรือบรรจุในภาชนะบรรจุ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ทางการค้า และให้หมายความรวมถึงคลังสินค้าข้าวหรือโกดังข้าวทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน

“ผู้รับซื้อข้าวเปลือก” หมายความว่า บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่รวบรวมหรือรับซื้อข้าวเปลือกหรือเมล็ดพันธุ์ข้าวจากชาวนาหรือแหล่งรวบรวมข้าว

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมการข้าว

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑.๓.๒ กำหนดวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้กฎหมาย (ร่างมาตรา ๔)

๑.๓.๓ หมวด ๑ คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว

๑.๓.๓.๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว เรียกโดยย่อว่า “นบข.” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน ๑๔ คน กรรมการผู้แทนเครือข่ายชาวนา จำนวน ๒ คน กรรมการผู้แทนผู้ประกอบการด้านโรงสีข้าว จำนวน ๑ คน กรรมการผู้แทนผู้ประกอบการด้านการส่งออกข้าว จำนวน ๑ คน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๓ คน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารธุรกิจข้าว ด้านเทคโนโลยีทางการผลิตข้าว และด้านสังคมหรือด้านเศรษฐศาสตร์ และกำหนดให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นเลขานุการคนที่หนึ่ง และให้ปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นเลขานุการคนที่สอง (ร่างมาตรา ๖)

ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....

(นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

.....

๑.๓.๓.๒ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้แทนเครือข่ายชาวนา กรรมการผู้แทนผู้ประกอบการด้านโรงสีข้าว กรรมการผู้แทนผู้ประกอบการด้านการส่งออกข้าว และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าวตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๔) (ร่างมาตรา ๗)

๑.๓.๓.๓ กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้แทนเครือข่ายชาวนา กรรมการผู้แทนผู้ประกอบการด้านโรงสีข้าว กรรมการผู้แทนผู้ประกอบการด้านการส่งออกข้าว และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าวตามมาตรา ๖ (๓) และ (๔) โดยกำหนดให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๓ ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน ๒ วาระมิได้ (ร่างมาตรา ๘)

๑.๓.๓.๔ กำหนดเงื่อนไขการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้แทนเครือข่ายชาวนา กรรมการผู้แทนผู้ประกอบการด้านโรงสีข้าว กรรมการผู้แทนผู้ประกอบการด้านการส่งออกข้าว และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าวตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๔) (ร่างมาตรา ๙)

๑.๓.๓.๕ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการประชุม และกำหนดองค์ประชุมของคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว (ร่างมาตรา ๑๐)

๑.๓.๓.๖ กำหนดให้ในกรณีที่ประธานกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ ให้เลขาธิการจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว เพื่อให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนประธานกรรมการ (ร่างมาตรา ๑๑)

๑.๓.๓.๗ กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าวมีหน้าที่และอำนาจ กำหนดกรอบนโยบาย แผนงาน และมาตรการเกี่ยวกับสินค้าข้าว เพื่อให้การบริหารจัดการสินค้าข้าวสอดคล้องกันทั้งระบบและมีการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง อนุมัติแผนงาน โครงการ และมาตรการเกี่ยวกับการผลิต และการตลาดข้าว ส่งเสริมและสนับสนุน การศึกษาวิจัยและพัฒนา เพื่อเพิ่มคุณภาพ ลดต้นทุน และส่งเสริมการผลิตข้าวที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดโลก พิจารณาลักษณะและวิธีการสนับสนุนและช่วยเหลือชาวนา เครือข่ายชาวนา ผู้ประกอบการโรงสี ผู้ค้า และผู้ส่งออกข้าว เพื่อให้การบริหารจัดการข้าวทั้งระบบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และติดตามและกำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และมาตรการที่อนุมัติ ทั้งนี้ ให้อธิบดีกรมการข้าวรายงานผลการดำเนินงานดังกล่าวให้คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าวทราบทุกกรอบเวลา ๑๒๐ วัน แล้วให้คณะกรรมการรายงานผลการดำเนินการดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเป็นประจำทุกปี (ร่างมาตรา ๑๒)

ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....

(นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

.....

๑.๓.๓.๘ กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าวแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาและเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับ วิธีการคำนวณต้นทุนในการผลิตข้าวเปลือก การกำหนดพยากรณ์ราคาแนะนำข้าวเปลือก การดำเนินการ ออกใบรับซื้อข้าวเปลือกของผู้รับซื้อข้าวเปลือก การรับซื้อข้าวเปลือก รวมทั้งการประกาศกำหนดชนิด ข้าวเปลือกและระดับค่าความชื้นในแต่ละกรณี เพื่อประโยชน์ในการรับซื้อข้าวเปลือก ทั้งนี้ ในการ พิจารณาวิธีการดังกล่าวต้องกำหนดวิธีการและคำนวณต้นทุนในการผลิตข้าวเปลือกในแต่ละฤดูการผลิต และราคาแนวโน้มในฤดูการผลิตต่อไป โดยให้คำนึงถึงผลพลอยได้ ค่าความชื้น สิ่งเจือปน และค่าดำรงชีพที่ เหมาะสม กลไกตลาด อุปสงค์และอุปทาน (ร่างมาตรา ๑๓)

๑.๓.๓.๙ กำหนดให้คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว และคณะอนุกรรมการได้รับค่าเบี้ยประชุมตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ร่างมาตรา ๑๔)

๑.๓.๔ หมวด ๒ หน้าที่และอำนาจของกรมการข้าว

- ให้กรมการข้าวและอธิบดีกรมการข้าวมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติงานธุรการเพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการนโยบาย และบริหารจัดการข้าว

(๒) จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับข้าวและการปลูกข้าว รวมทั้งประสาน และเรียกข้อมูลจากหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวกับการคุ้มครองกรรมสิทธิ์ที่ดินเกษตรกรรมของชาวนาตาม กฎหมาย การกำกับและควบคุมคุณภาพของปัจจัยการผลิตในการปลูกข้าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับปุ๋ย และวัตถุอันตรายทางการเกษตรต่าง ๆ ที่เหมาะสม ทั้งชนิดและปริมาณ หรือข้อมูลอื่นใดที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปริมาณการผลิตข้าวเปรียบเทียบกับ การส่งออกข้าว รวมถึงปริมาณและคุณภาพข้าว ในคลังสินค้าข้าวทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนหรือข้อมูลอื่นใดที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์และประเมินผล ฐานข้อมูลสรุปเสนอแนวโน้มของการบริหารจัดการสำหรับภาคการผลิตข้าวให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และเกิดความสมดุลต่อคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว เพื่อพิจารณาในรอบเวลา ๑๒๐ วัน

(๓) เสนอหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำฐานข้อมูลตาม พระราชบัญญัตินี้ รวมถึงการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองและการรับรองพันธุ์ข้าว การควบคุม กำกับ การจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว รวมทั้งการผลิต พัฒนา และกำหนดมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ข้าว และการกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อให้ได้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่คุ้มค่าที่สุด และให้ได้ผลิตพันธุ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดอย่างพอเพียง รวมทั้งการจัดการการผลิตข้าว ตามชนิดพันธุ์ที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อพิจารณา เห็นชอบและดำเนินการตามมาตรา ๕

ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....

(นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

.....

(๔) กำหนดรายละเอียดของใบรับซื้อข้าวเปลือกตามมาตรา ๒๐ เพื่อเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาเห็นชอบ

(๕) เสนอมาตรการและแนวทางในการพัฒนาชาวนาให้เข้มแข็งในรูปแบบเครือข่ายชาวนา เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตต่อคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว

(๖) รวบรวม อนุรักษ์ และคุ้มครองพันธุ์กรรมข้าวตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษา วิจัย และทดลอง รวมทั้งการจัดตั้งโรงเรียนข้าวและชาวนา ที่รวบรวมและให้องค์ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการอย่างครบวงจร เพื่อสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับข้าว เทคโนโลยีการผลิต การพัฒนาพันธุ์ข้าวและการอบลัดความชื้นข้าวเปลือกให้มีคุณภาพที่เหมาะสมกับพื้นที่ การอารักขา วิทยาการก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูป เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้ได้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ เป็นเลิศ มีความทนทาน เหมาะสมกับการเพาะปลูกในแต่ละพื้นที่ ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่คุ้มค่าที่สุด และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดอย่างพอเพียง

(๗) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ข้าว รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพเหมาะสมกับพื้นที่ การผลิตข้าว การเพาะปลูกข้าว และการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ ให้ตรงตามความต้องการของชาวนาและของตลาด

(๘) กำกับ ตรวจสอบ และรับรองมาตรฐานข้าวและเมล็ดพันธุ์ข้าว และระบบการตรวจสอบย้อนกลับด้านการผลิตข้าว (ร่างมาตรา ๑๕)

๑.๓.๕ หมวด ๓ พนักงานเจ้าหน้าที่

๑.๓.๕.๑ กำหนดให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๖)

๑.๓.๕.๒ กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อผู้เกี่ยวข้อง และให้บุคคลดังกล่าวอำนวยความสะดวกหรือให้ความช่วยเหลือตามสมควร ทั้งนี้ บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด (ร่างมาตรา ๑๗)

๑.๓.๕.๓ กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว และพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (ร่างมาตรา ๑๘)

ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....

(นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

.....

๑.๓.๖ หมวด ๔ การจัดทำฐานข้อมูลและการออกใบรับซื้อข้าวเปลือก

๑.๓.๖.๑ กำหนดให้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรมการข้าวจัดให้มีฐานข้อมูลตามมาตรา ๑๕ (๒) ของผู้ซึ่งดำเนินการหรือประกอบกิจการ ได้แก่ ผู้จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว ชาวนา เครือข่ายชาวนา โรงสีข้าว แหล่งรวบรวมข้าว หรือผู้รับซื้อข้าวเปลือก ผู้ตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือก และผู้ให้บริการรับจ้างทำนา ทั้งนี้ การจัดทำฐานข้อมูลดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยให้มุ่งเน้นการใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (ร่างมาตรา ๑๙)

๑.๓.๖.๒ กำหนดให้เพื่อประโยชน์ในการจัดทำฐานข้อมูลและเพื่อประโยชน์ในการขอรับการส่งเสริมจากภาครัฐ ให้ผู้รับซื้อข้าวเปลือกออกใบรับซื้อข้าวเปลือกทุกครั้ง เพื่อเป็นหลักฐานในการรับซื้อข้าวเปลือก ทั้งนี้ ใบรับซื้อข้าวเปลือกต้องมีรายละเอียดตามที่อธิบดีกรมการข้าว โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๒๐)

๑.๓.๗ หมวด ๕ การกำกับดูแลการผลิตข้าว

๑.๓.๗.๑ กำหนดให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดให้มีการทำเขตศักยภาพการผลิตข้าวของประเทศโดยมีเขตครอบคลุมพื้นที่ทั้งประเทศ และประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ เขตศักยภาพการผลิตข้าวของประเทศดังกล่าว ให้จัดทำโดยการวิเคราะห์พื้นที่แหล่งผลิตข้าวทั่วประเทศ ทั้งพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการปลูกข้าวและพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสมทั้งด้านกายภาพและด้านการตลาด เพื่อประโยชน์ในการกำหนดให้มีการผลิตข้าวตามพันธุ์ข้าวที่มีความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ และเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุดทางเศรษฐกิจ โดยให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด (ร่างมาตรา ๒๑)

๑.๓.๗.๒ กำหนดให้การควบคุมและกำกับพันธุ์ข้าวและการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว รวมถึงการได้มาซึ่งใบอนุญาตของผู้ตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือก ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด (ร่างมาตรา ๒๒)

๑.๓.๗.๓ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวเสื่อมคุณภาพ หรือเมล็ดพันธุ์ข้าวปลอมปน (ร่างมาตรา ๒๓)

๑.๓.๗.๔ กำหนดให้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีลักษณะเป็นเมล็ดพันธุ์ข้าวที่สิ้นอายุการใช้เพาะปลูกหรือใช้ทำพันธุ์ตามที่แสดงไว้ในฉลาก หรือเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดให้ถือว่าเป็นเมล็ดพันธุ์ข้าวเสื่อมคุณภาพ (ร่างมาตรา ๒๔)

ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....

(นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

.....

๑.๓.๗.๕ กำหนดให้เมล็ดพันธุ์ข้าวหรือวัตถุที่ทำเทียมเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีลักษณะต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเมล็ดพันธุ์ข้าวปลอมปน

(๑) เมล็ดพันธุ์ข้าวหรือวัตถุที่ทำเทียมเมล็ดพันธุ์ข้าว ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เพื่อให้ผู้อื่นหลงเชื่อหรือสำคัญผิดว่าเป็นเมล็ดพันธุ์ข้าวแท้

(๒) เมล็ดพันธุ์ข้าวที่แสดงชนิด ชื่อพันธุ์ เครื่องหมายการค้า แหล่งรวบรวม หรือเดือนปีที่รวบรวม ไม่ตรงกับความเป็นจริง ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

(๓) เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีเมล็ดพันธุ์อื่นหรือวัตถุอื่นผสมเจือปนอยู่เกินปริมาณที่แจ้งไว้ในฉลากหรือเกินอัตราส่วนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๒๕)

๑.๓.๗.๖ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวซึ่งไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ และไม่ได้รับการรับรองพันธุ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ กรณีดังกล่าวมิให้บังคับแก่ชาวนาซึ่งขายหรือแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าวที่เป็นผลผลิตในที่นาของตนเอง รวมทั้งมิให้บังคับแก่บุคคลอื่นใดตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๒๖)

๑.๓.๗.๗ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาคุณภาพและปริมาณของเมล็ดพันธุ์ข้าวอันเป็นเท็จ หรือไม่ตรงกับความเป็นจริง หรืออาจทำให้ผู้อื่นหลงเชื่อหรือสำคัญผิดในคุณภาพและปริมาณของเมล็ดพันธุ์ข้าวนั้น (ร่างมาตรา ๒๗)

๑.๓.๗.๘ กำหนดให้ในกรณีที่มีการลักลอบนำข้าวหรือข้าวเปลือกจากนอกราชอาณาจักรเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่มีการสำแดงผ่านช่องทางด่านศุลกากร หากตรวจพบในท้องที่ใดในราชอาณาจักร ให้ถือว่าข้าวหรือข้าวเปลือกนั้นมีการปนเปื้อนอันเป็นอันตรายต่อชีวิต ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชน ทั้งนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ตรวจพบข้าวหรือข้าวเปลือกดังกล่าว ยึดและทำลายข้าวหรือข้าวเปลือกนั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดในระเบียบ แล้วให้รายงานการตรวจยึด และทำลายดังกล่าวให้คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าวทราบโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกิน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้ดำเนินการดังกล่าว (ร่างมาตรา ๒๘)

๑.๓.๘ หมวด ๖ บทกำหนดโทษ

๑.๓.๘.๑ กำหนดความผิดและโทษทางอาญาสำหรับผู้ใดที่กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวเสื่อมคุณภาพ หรือเมล็ดข้าวปลอม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๒๙)

ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....

(นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

.....

๑.๓.๘.๒ กำหนดความผิดและโทษทางอาญาสำหรับผู้ใดที่กระทำการฝ่าฝืน มาตรา ๒๖ จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวซึ่งไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ และไม่ได้รับการรับรองพันธุ์ ตามพระราชบัญญัตินี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๓๐)

๑.๓.๘.๓ กำหนดความผิดและโทษทางอาญาสำหรับผู้ใดที่โฆษณาคุณภาพ เมล็ดพันธุ์ข้าวอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๓๑)

๑.๓.๘.๔ กำหนดความผิดและโทษสำหรับผู้ใดที่ขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือไม่ให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร หรือวัตถุใด ๆ ตามที่ พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือเรียกตามมาตรา ๑๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๓๒)

๑.๓.๘.๕ กำหนดความผิดและโทษสำหรับผู้ใดที่ฝ่าฝืนไม่ออกใบรับซื้อ ข้าวเปลือกให้ชาวนาตามมาตรา ๒๐ หรือจัดทำใบรับซื้อข้าวเปลือกด้วยการแสดงข้อความที่เป็นเท็จ หรือไม่ตรงกับความเป็นจริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่ ๕๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๓๓)

๑.๓.๙ บทเฉพาะกาล

๑.๓.๙.๑ กำหนดให้ในวาระเริ่มแรก ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการให้มีการจัดทำเขตศักยภาพการผลิตข้าวของประเทศให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปีนับแต่วันที่ พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ และประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ ในกรณีที่ไม่อาจจัดทำ เขตดังกล่าวให้แล้วเสร็จทั่วประเทศได้ภายในเวลาที่กำหนด ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศ ให้ทราบเป็นการทั่วไปเฉพาะพื้นที่ที่ได้จัดทำเขตศักยภาพการผลิตข้าวแล้วเสร็จ และให้ชี้แจงเหตุผล ที่ไม่อาจดำเนินการให้ครบถ้วนดังกล่าวได้ให้คณะรัฐมนตรีทราบ และให้ประกาศให้ประชาชนทราบ เป็นการทั่วไป (ร่างมาตรา ๓๔)

๑.๓.๙.๒ กำหนดให้โอนบรรดาอำนาจและหน้าที่ที่เกี่ยวกับการตรวจสอบ กำกับ และการควบคุมการผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวตามกฎหมายว่าด้วยพันธุ์พืช ไปเป็น ของกรมการข้าว และให้กรมการข้าวมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยพันธุ์พืช กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามความในกฎหมายว่าด้วยพันธุ์พืช ในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจสอบ กำกับ และการควบคุมการผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะได้มีกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งในเรื่องเดียวกันที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๓๕)

ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....

(นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

.....

๑.๓.๙.๓ กำหนดให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาปรับปรุงโครงสร้างและอัตรากำลังของกรมการข้าวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถรองรับบทบาท ภารกิจ และหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันถัดจากวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๓๖)

๑.๓.๙.๔ กำหนดให้บรรดาระเบียบ ประกาศ รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าวกำหนดโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการแล้วเสร็จภายใน ๒๔๐ วันนับแต่วันถัดจากวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๓๗)

๑.๔ ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....

ข้าวเป็นพืชที่สำคัญของประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง แต่ในปัจจุบัน การทำนากำลังประสบปัญหาทั้งระบบจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม มีความเสี่ยงต่อการขาดทุน เนื่องจากราคาปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้น รวมทั้งประสิทธิภาพและคุณภาพผลผลิตที่มีแนวโน้มลดลง ส่งผลให้ชาวนามีรายได้ไม่พอเพียงต่อการดำรงชีวิต มีหนี้สินในอัตราสูง ขาดแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่เข้าสู่อาชีพการทำนา หรือเกษตรกรรมต่อจากบรรพบุรุษ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมายฉบับนี้ขึ้น

และเมื่อร่างพระราชบัญญัติร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. .... มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายแล้ว จะมีข้อดี สรุปได้ดังนี้

๑. ประชาชนที่ประกอบอาชีพทำนา จำนวนหลายสิบล้านคนในประเทศไทย จะมีรายได้ที่มั่นคงและดีขึ้น ขณะที่ประชาชนทั่วไปจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยเฉพาะจากการที่ได้บริโภคข้าวที่มีคุณภาพในราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม และได้รับประโยชน์จากเศรษฐกิจทางการเกษตรของประเทศดีขึ้นในภาพรวม

๒. ทำให้เกิดการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการผลิตข้าว ทำให้ผู้ประกอบการจะได้ข้าวเปลือกที่ต้นทุนต่ำและมีคุณภาพสูง สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ดีขึ้น

๓. ทำให้เกิดการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศจากการพัฒนาคุณภาพและการลดต้นทุนในกระบวนการผลิตข้าว ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาตลาดค้าข้าว และเป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้าข้าว

๔. ทำให้มีการจัดทำฐานข้อมูลอย่างบูรณาการทั้งระบบห่วงโซ่วงจรผลิตและค้าข้าว ซึ่งจะช่วยลดขั้นตอน สร้างความรวดเร็วในการบริหารจัดการปัญหาต่าง ๆ รวมถึงเสริมข้อมูลในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านข้าวในระยะยาว

ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....

(นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

.....

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติข่าว พ.ศ. .... นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการ ของวงงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้นเพื่อประกอบการพิจารณา ของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ธันวาคม ๒๕๖๑

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายณัฐ ผาสุข เลขาธิการวุฒิสภา

นายทศพร แยมวงษ์ ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

นายธีรพัฒน์ พิเชฐวงศ์ นิติกรชำนาญการพิเศษ

นายทศวิมล เกียรติหัตต์ วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นางพวงผกา วรศิลป์ เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส

นางสาวอมรรัตน์ สงเคราะห์ธรรม เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

นางสาวอลงกรณ์ ดันเบ็ต เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน

กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๘๘

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสาร ประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้น ข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลด้านกฎหมาย วุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ..... ก

ภาคผนวก

- : หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
ที่ นร ๐๔๐๔/๑๒๖๙๑ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน (ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....)
เรียน เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ..... (๑)
- : หนังสือสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ..... (๒)
- : ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....
(นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ..... (๖)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....
(นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ..... (๒๐)
- : แผนการจัดทำกฎหมายลำดับรอง ตลอดจนกรอบสาระสำคัญของ
ของกฎหมายลำดับรองของร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. .... (๒๓)
- : หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) ..... (๒๗)

ภาคผนวก

- : หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
ที่ นร ๐๔๐๔/๑๒๖๙๑ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน (ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....)
เรียน เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- : หนังสือสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
(นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
- : ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....
(นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....
(นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
- : แผนการจัดทำกฎหมายลำดับรอง ตลอดจนกรอบสาระสำคัญของ
ของกฎหมายลำดับรองของร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....
- : หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๔๐๔/ ๑๒๖๙๑

(๑)

12580
 วันที่ 27 พ.ย. 2561
 หน้า 13-25

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน (ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....)

เรียน เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ด่วนที่สุด ที่ สว (สนช) ๐๐๐๗/๕๕๘๕ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินซึ่งนายกรัฐมนตรีลงนามรับรองแล้ว
จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ส่งสำเนาร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. .... (นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะรวม ๓๒ คน เป็นผู้เสนอ) ไปเพื่ออนายกรัฐมนตรีพิจารณาว่าจะสมควรให้คำรับรองหรือไม่รับรองร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวตามมาตรา ๑๓๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้นำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีพิจารณาและลงนามรับรองร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(วิลาศ อรุณศรี)

เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

กองประสานงานการเมือง

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๔๑๖๘

โทรสาร ๐ ๒๒๘๘ ๔๑๐๐

กลุ่มงานนิติคดี
 รับที่ ๓๖๕ (นร) ๓๕๖๑
 วันที่ ๒๗ / ๑๑ / ๖๑
 เวลา ๑๔.๓๐ น.
 สำนักการประชุม

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
 รับที่ ๓๕๕ / ๖๑ วันที่ ๒๗ / ๑๑ / ๖๑
 เวลา ๑๔.๓๐ น. ถึง ๑๖.๐๐ น.
 สำนักการประชุม

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแห่งชาติ

รับ 8475

วันที่ 20 ต.ค. 2561

เวลา 14.47 น.

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ถนนอุทองใน ดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๕๐ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....
  ๒. บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติ
  ๓. บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ
  ๔. หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)
  ๕. เอกสารประกอบการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
  ๖. แผนการจัดทำกฎหมายลำดับรอง

ด้วยข้าพเจ้าและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติผู้มีรายชื่อท้ายนี้ ขอเสนอร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. .... พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) เอกสารประกอบการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และแผนการจัดทำกฎหมายลำดับรอง เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(Signature)

(นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ)

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หมายเลข ๑๓

กลุ่มงานนิติคดี

รับที่ ๒๒(๗) / ๒๕๖๑

วันที่ ๒๐ / ต.ค. / ๖๑

เวลา ๑๕.๐๓ น.

สำนักงานประชุม

กลุ่มงานบริหารทั่วไป

รับที่ ๕๓๖ / ๒๑ วันที่ ๒๐ / ต.ค. / ๖๑

เวลา ๑๕.๕๗ น. ส่ง นิตยภัต

สำนักงานประชุม

โทรศัพท์ ๐๘ ๕๐๖๕ ๘๘๑๘

(โปรดพลิก)

ผู้ร่วมเสนอ ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....

๑. [Signature]
([Name])
หมายเลขสมาชิก 121 ✓

๒. [Signature]
([Name])
หมายเลขสมาชิก 013 ✓ ^{ศร}

๓. [Signature]
([Name])
หมายเลขสมาชิก 110 ✓

๔. [Signature]
([Name])
หมายเลขสมาชิก 001 ✓

๕. [Signature]
([Name])
หมายเลขสมาชิก 004 ✓

๖. [Signature]
([Name])
หมายเลขสมาชิก 005 ✓

๗. [Signature]
([Name])
หมายเลขสมาชิก 139 ✓

๘. [Signature]
([Name])
หมายเลขสมาชิก 162 ✓

๙. [Signature]
([Name])
หมายเลขสมาชิก 1 ✓

๑๐. [Signature]
([Name])
หมายเลขสมาชิก 127 ✓

๑๑. [Signature]
([Name])
หมายเลขสมาชิก ๒๐๒ ✓

๑๒. [Signature]
([Name])
หมายเลขสมาชิก ๒19 ✓

ก. ม. อ. อ. อ. อ.
([Name])
สภากรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑

ผู้ร่วมเสนอ ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....

๑๓
.....
(ดร.พรพรรณ สอน) ✓
หมายเลขสมาชิก ๐๐๙

๑๔ Wong. NNN
.....
(นายพรพรรณ สอน) ✓
หมายเลขสมาชิก ๐๓๘

๑๕ ดร.พรพรรณ สอน
.....
(ดร.พรพรรณ สอน) ✓
หมายเลขสมาชิก ๓๓

๑๖ ดร.พรพรรณ
.....
(ดร.พรพรรณ สอน) ✓
หมายเลขสมาชิก ๒๑๖

๑๗ พ.อ.อ. อ.
.....
(ชองชง ชองชง) ✓
หมายเลขสมาชิก //

๑๘ พ.อ.อ. 12
.....
(ชองชง ชองชง) ✓
หมายเลขสมาชิก 117

๑๙ พ.อ.อ. อ.
.....
(ชองชง ชองชง) ✓
หมายเลขสมาชิก ๐๓๘

๒๐ ๐๓๖
.....
หมายเลขสมาชิก ๐๓๖

๒๑ พ.อ.อ. อ.
.....
(ชองชง ชองชง) ✓
หมายเลขสมาชิก 208

๒๒ ดร.พรพรรณ สอน
.....
(นายพรพรรณ สอน) ✓
หมายเลขสมาชิก ๐๖๙

๒๓ พ.อ.อ. อ.
.....
(ชองชง ชองชง) ✓
หมายเลขสมาชิก 154

๒๔ พ.อ.อ. อ.
.....
(ชองชง ชองชง) ✓
หมายเลขสมาชิก ๑๓๓

ดร.พรพรรณ สอน
(ชองชง ชองชง)
.....
(โปรดพลิก)
๒๐๒๑

ผู้ร่วมเสนอ ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....

๒๕ [Signature]
(เมธีชัย ไตรสุทธิ์)
หมายเลขสมาชิก 137 ✓

๒๖ พ.ร.อ. สมบัติ งาม
(เกียรติชัย สุทธิธรรม)
หมายเลขสมาชิก 125 ✓

๒๗ [Signature]
(ดร. ทวีศักดิ์ สุทธิธรรม)
หมายเลขสมาชิก 54 ✓

๒๘ พ.ร.อ. อภิบาล
(เกียรติศักดิ์ สุทธิธรรม)
หมายเลขสมาชิก 053 ✓

๒๙ พ.ร.อ. กุศล
([Signature])
หมายเลขสมาชิก 172 ✓

๓๐ พ.ร.อ. กุศล
([Signature])
หมายเลขสมาชิก 239 ✓

๓๑ [Signature]
(เอกวิทย์ พิลาพัฒน์)
หมายเลขสมาชิก ๕๓๕ ✓

๓๒ [Signature]
(ทอมป์ โสภณ)
หมายเลขสมาชิก 084 ✓

๓๓ .....
(.....)
หมายเลขสมาชิก.....

๓๔ .....
(.....)
หมายเลขสมาชิก.....

๓๕ .....
(.....)
หมายเลขสมาชิก.....

๓๖ .....
(.....)
หมายเลขสมาชิก.....

[Signature]
(พ.ร.อ. สมบัติ งาม)
.....

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติข้าว

พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยข้าว

เหตุผล

ข้าวเป็นพืชที่สำคัญของประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง แต่ในปัจจุบันการทำนากำลังประสบปัญหาทั้งระบบจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม มีความเสี่ยงต่อการขาดทุนจากราคาปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้น รวมทั้งประสิทธิภาพและคุณภาพผลผลิตที่มีแนวโน้มลดลง ส่งผลให้ชาวนามีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต มีหนี้สินในอัตราสูง ขาดแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่เข้าสู่อาชีพการทำนาหรือเกษตรกรรมต่อจากบรรพบุรุษ สร้างผลกระทบที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะยาว สมควรปรับปรุงและพัฒนา เพื่อให้กระบวนการผลิตข้าวตลอดห่วงโซ่การผลิต และการพัฒนาอาชีพทำนา มีความมั่นคง ยั่งยืนอย่างบูรณาการและเป็นเอกภาพ ตลอดจนให้มีการสนับสนุนการรวมกลุ่มของชาวนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งตามยุทธศาสตร์ชาติ มีกลไกการควบคุมการผลิตและจำหน่ายข้าวเปลือกอย่างเป็นระบบ สร้างความเป็นธรรมระหว่างชาวนาและผู้รับซื้อ โดยมีคณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าวที่มีองค์ประกอบจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าวของประเทศเพื่อให้ไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่องและยั่งยืน มีการกำกับ ติดตาม ควบคุม และพัฒนาตลอดห่วงโซ่การผลิต การตลาด และการส่งออกข้าว เพื่อให้เกิดความสมดุล ให้สินค้าข้าวมีปริมาณและคุณภาพที่เพียงพอต่อการบริโภค สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ ตลอดจนมีระบบที่สามารถให้ความคุ้มครองชาวนาให้ได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติข้าว

พ.ศ. ....

รับรอง

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

.....
.....
.....

โดยเป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยข้าว

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๔๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อการพัฒนาและการสร้างเสถียรภาพให้แก่กระบวนการผลิตข้าว ตลอดจนห่วงโซ่การผลิต และคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของชาวนา ให้เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะเกิดประโยชน์ต่อระบบการผลิตข้าวของประเทศ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ...."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

"ข้าว" หมายความว่า พืชที่ชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Oryza sativa* L.

“ข้าวเปลือก” หมายความว่า เมล็ดข้าวที่ยังไม่ผ่านการกะเทาะเปลือกออก

“ข้าวสาร” หมายความว่า เมล็ดข้าวที่ผ่านการกะเทาะเปลือกออกแล้ว

“สีข้าว” หมายความว่า การกะเทาะเปลือกออกจากเมล็ดข้าว หรือการแปรสภาพข้าวเปลือกให้เป็นข้าวสารโดยใช้เครื่องจักร

“ผลพลอยได้” หมายความว่า ปลายข้าว รำ แกลบ

“พันธุ์ข้าว” หมายความว่า พันธุ์หรือกลุ่มของข้าวที่มีพันธุกรรมและลักษณะทางพฤกษศาสตร์เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน และมีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่แตกต่างจากกลุ่มอื่นของข้าวที่สามารถตรวจสอบได้

“พันธุ์รับรอง” หมายความว่า พันธุ์ข้าวที่ขึ้นทะเบียนและผ่านการรับรองตามพระราชบัญญัตินี้

“เมล็ดพันธุ์ข้าว” หมายความว่า ข้าวเปลือกหรือข้าวกล้องที่สามารถใช้เพาะปลูกหรือใช้ทำพันธุ์ได้

“จำหน่าย” หมายความว่า ขาย จำหน่าย จ่าย แจก หรือแลกเปลี่ยน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ทางการค้า

“ชาวนา” หมายความว่า ผู้ปลูกข้าว

“เครือข่ายชาวนา” หมายความว่า สหกรณ์การเกษตรหรือกลุ่มเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และให้หมายความรวมถึง ศูนย์ข้าวชุมชน สมาคม มูลนิธิ หรือองค์กรชาวนาอื่นใดที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย

“ผู้ให้บริการรับจ้างทำนา” หมายความว่า บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่ให้บริการรับจ้าง ในกระบวนการปลูกข้าว หรือที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษา เช่น ผู้ดำเนินการรับจ้างฉีดยา หรือหว่าน วัสดุอันตรายทางการเกษตร ปุ๋ย สารชีวภัณฑ์ หรือสารปรับปรุงดินให้แก่ชาวนา และให้หมายความรวมถึงผู้ให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการปลูกข้าว

“โรงสีข้าว” หมายความว่า สถานที่ที่ใช้ในการสีข้าวหรือแปรสภาพข้าวเปลือกให้เป็นข้าวสารด้วยเครื่องจักร และให้หมายความรวมถึงสมาคมและนิติบุคคลที่ประกอบกิจการสีข้าวหรือแปรสภาพข้าวเปลือกให้เป็นข้าวสารที่ได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย

“ผู้ตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือก” หมายความว่า ผู้ประกอบธุรกิจหรือบุคคลที่ได้ใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือกเกี่ยวกับความชื้น เเปอร์เซ็นต์ตันข้าว เเปอร์เซ็นต์ความงอก และสิ่งเจือปนหรือพันธุ์ปนอื่น สำหรับข้าวเปลือกที่ใช้ทำเมล็ดพันธุ์ หรือตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(โปรดพลิก)

“แหล่งผลิตข้าว” หมายความว่า นาที่ชาวนามีกรรมสิทธิ์หรือมีเอกสารสิทธิและได้ใช้ปลูกข้าว หรือนาที่ชาวนาเช่าจากผู้ซึ่งมีกรรมสิทธิ์หรือมีเอกสารสิทธิที่มีสิทธิให้เช่าตามกฎหมายและได้ใช้ปลูกข้าว

“แหล่งรวบรวมข้าว” หมายความว่า สถานที่รวบรวมข้าวเปลือก ข้าวสาร หรือเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อคัดเลือกหรือบรรจุในภาชนะบรรจุ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางการค้า และให้หมายความรวมถึงคลังสินค้าข้าว หรือโกดังข้าวทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน

“ผู้รับซื้อข้าวเปลือก” หมายความว่า บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่รวบรวมหรือรับซื้อ ข้าวเปลือกหรือเมล็ดพันธุ์ข้าวจากชาวนาหรือแหล่งรวบรวมข้าว

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมการข้าว

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการผลิต ข้าวตลอดห่วงโซ่การผลิต ให้ไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่องและยั่งยืน มีความเป็นเอกภาพ และเกิดความสมดุล เพื่อให้ข้าวได้เป็นสินค้าที่มีทั้งปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการบริโภค สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ ตลอดจนมีระบบที่สามารถพัฒนาอาชีพทำนาและให้ความคุ้มครองชาวนา ให้ได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรม มีความมั่นคงและยั่งยืนอย่างบูรณาการ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุน การรวมกลุ่มของชาวนาเพื่อสร้างความเข้มแข็ง และสร้างความเป็นธรรมระหว่างชาวนาและผู้รับซื้อ

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีอำนาจแต่งตั้ง พนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการ ข้าว” เรียกโดยย่อว่า “นบข.” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบสี่คน ได้แก่ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ อธิบดีกรมการค้าภายใน อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ผู้จัดการใหญ่นาครเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และอธิบดีกรมการข้าว

(๓) กรรมการผู้แทนเครือข่ายชาวนา จำนวนสองคน ผู้แทนผู้ประกอบการด้านโรงสีข้าว จำนวนหนึ่งคน และผู้แทนผู้ประกอบการด้านการส่งออกข้าว จำนวนหนึ่งคน

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสามคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารธุรกิจข้าว ด้านเทคโนโลยีทางการผลิตข้าว และด้านสังคมหรือด้านเศรษฐศาสตร์

ให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นเลขานุการคนที่หนึ่ง และให้ปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นเลขานุการคนที่สอง โดยให้อธิบดีกรมการข้าวเป็นผู้ช่วยเลขานุการของเลขานุการคนที่หนึ่ง และให้อธิบดีกรมการค้าภายใน เป็นผู้ช่วยเลขานุการของเลขานุการคนที่สอง และให้แต่งตั้งข้าราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงพาณิชย์จำนวนฝ่ายละไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ให้เลขานุการคนที่หนึ่งและผู้ช่วยเลขานุการของเลขานุการคนที่หนึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในงานของคณะกรรมการที่เกี่ยวกับภาคการผลิตข้าว และให้เลขานุการคนที่สองและผู้ช่วยเลขานุการของเลขานุการคนที่สองมีหน้าที่รับผิดชอบในงานของคณะกรรมการที่เกี่ยวกับภาคการตลาดและการค้าข้าว

การเสนอชื่อ การสรรหา การแต่งตั้ง และการถอดถอนกรรมการตาม (๓) และ (๔) ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๗ กรรมการตามมาตรา ๖ ตาม (๓) และ (๔) ต้องมีสัญชาติไทย และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๒) เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๓) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๔) เคยถูกหน่วยงานของรัฐหรือของเอกชนไล่ออก ปลดออก ให้ออก หรือเลิกจ้าง เพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง
- (๕) เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ เว้นแต่ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในสถาบันอุดมศึกษา

(โปรดพลิก)

(๖) เคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๗) เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง

มาตรา ๘ กรรมการตามมาตรา ๖ (๓) และ (๔) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้

ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา ๖ (๓) หรือ (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและรัฐมนตรีได้แต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นนั้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตามวรรคสอง ถ้ามีกรรมการครบองค์ประกอบตามมาตรา ๖ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา ๖ (๓) หรือ (๔) ดำรงตำแหน่งครบกำหนดตามวาระแล้ว หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่ากรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามมาตรา ๖ (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗

(๖) รัฐมนตรีมีคำสั่งให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อน

ความสามารถ

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการต้องจัดให้มีการประชุมอย่างน้อยหนึ่งครั้งทุกหนึ่งร้อยยี่สิบวัน และต้องรายงานผลการประชุมให้คณะรัฐมนตรีทราบทุกครั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันถัดจากวันที่มีการประชุม

การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นมีหน้าที่แจ้งให้ที่ประชุมทราบและมีสิทธิเข้าชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนั้น แต่ไม่มีสิทธิเข้าร่วมประชุมและลงคะแนนเสียง

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

การประชุมของคณะกรรมการให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ ให้เลขานุการจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการ เพื่อให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนประธานกรรมการ

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดกรอบนโยบาย แผนงาน และมาตรการเกี่ยวกับสินค้าข้าว เพื่อให้การบริหารจัดการสินค้าข้าวสอดคล้องกันทั้งระบบและมีการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง

กรอบนโยบาย แผนงาน และมาตรการตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการกำหนดแนวทางการส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานการผลิต การบริหารจัดการแหล่งน้ำเพื่อประโยชน์ในการปลูกข้าวตามแผนยุทธศาสตร์ว่าด้วยแผนพัฒนาแหล่งน้ำของรัฐบาล ตลอดจนแหล่งเงินทุนที่เกี่ยวข้อง

(๒) อนุมัติแผนงาน โครงการ และมาตรการเกี่ยวกับการผลิต และการตลาดข้าว

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยและพัฒนา เพื่อเพิ่มคุณภาพ ลดต้นทุน และส่งเสริมการผลิตข้าวที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดโลก

(๔) พิจารณาหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนและช่วยเหลือชาวนา เครือข่ายชาวนา ผู้ประกอบการโรงสี ผู้ค้า และผู้ส่งออกข้าว เพื่อให้การบริหารจัดการข้าวทั้งระบบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) ติดตามและกำกับดูแลการปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และมาตรการที่อนุมัติตาม (๒)

ให้อธิบดีรายงานผลการดำเนินงานตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการทราบทุกกรอบเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน แล้วให้คณะกรรมการรายงานผลการดำเนินการดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเป็นประจำทุกปี

(๖) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือคณะที่ปรึกษา เพื่อดำเนินการด้านการผลิต การตลาด การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับข้าว หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

(โปรดพลิก)

(๗) เชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความเห็น รวมทั้งส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ และขอให้ชี้แจงหรือขอเอกสารหลักฐานจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาและเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับวิธีการคำนวณต้นทุนในการผลิตข้าวเปลือก การกำหนดพยากรณ์ราคา แนะนำข้าวเปลือก การดำเนินการออกใบรับซื้อข้าวเปลือกของผู้รับซื้อข้าวเปลือก การรับซื้อข้าวเปลือก รวมทั้งการประกาศกำหนดชนิดข้าวเปลือกและระดับค่าความชื้นในแต่ละกรณี เพื่อประโยชน์ในการรับซื้อข้าวเปลือก

ในการพิจารณาวิธีการตามวรรคหนึ่ง ต้องกำหนดวิธีการและคำนวณต้นทุนในการผลิตข้าวเปลือกในแต่ละฤดูกาลผลิต และราคาแนวโน้มในฤดูกาลผลิตต่อไป โดยให้คำนึงถึงผลพลอยได้ ค่าความชื้น สิ่งเจือปน และค่าดำรงชีพที่เหมาะสม กลไกตลาด อุปสงค์และอุปทาน

คณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้แทนภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ให้อธิบดีประกาศกำหนดพยากรณ์ราคาข้าวเปลือก ให้ชาวนาทราบเป็นการทั่วไป ตามห้วงเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการได้รับค่าเบี้ยประชุมตามพระราชกฤษฎีกา เบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

หมวด ๒

หน้าที่และอำนาจของกรมการข้าว

มาตรา ๑๕ ให้กรมการข้าวและอธิบดีมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติงานธุรการเพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการ

(๒) จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับข้าวและการปลูกข้าว รวมทั้งประสานและเรียกข้อมูลจากหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวกับการคุ้มครองกรรมสิทธิ์ที่ดินเกษตรกรกรรมของชาวนาตามกฎหมาย การกำกับและควบคุมคุณภาพของปัจจัยการผลิตในการปลูกข้าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับปุ๋ยและวัตถุอันตรายทางการเกษตรต่างๆ ที่เหมาะสม ทั้งชนิดและปริมาณ หรือข้อมูลอื่นใดที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปริมาณการผลิตข้าวเปรียบเทียบกับ การส่งออกข้าว รวมถึงปริมาณและคุณภาพข้าวในคลังสินค้าข้าวทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนหรือข้อมูลอื่นใดที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์และประเมินผลฐานข้อมูลสรุปเสนอแนวโน้มของการบริหารจัดการสำหรับภาคการ

ผลิตข้าวให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และเกิดความสมดุล ต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาทุกรอบเวลาหนึ่งร้อย ยี่สิบวัน

เพื่อประโยชน์ในการประสานงานและเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานรัฐ ตามวรรคหนึ่ง ให้กรมการข้าวดำเนินการให้มีระบบและข้อมูลสารสนเทศทางอิเล็กทรอนิกส์โดยมิชักช้า

(๓) เสนอหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำฐานข้อมูลตามพระราชบัญญัตินี้ รวมถึง การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองและการรับรองพันธุ์ข้าว การควบคุม กำกับ การจำหน่าย เมล็ดพันธุ์ข้าว รวมทั้งการผลิต พัฒนา และกำหนดมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ข้าว และการกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อให้ได้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่คุ้มค่าที่สุด และให้ได้ผลิตพันธุ์ที่สอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดอย่างพอเพียง รวมทั้งการจัดการการผลิตข้าวตามชนิดพันธุ์ที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ต่อรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเห็นชอบและดำเนินการตามมาตรา ๕

(๔) กำหนดรายละเอียดของใบรับซื้อข้าวเปลือกตามมาตรา ๒๐ เพื่อเสนอต่อรัฐมนตรี พิจารณาเห็นชอบ

(๕) เสนอมาตรการและแนวทางในการพัฒนาชาวนาให้เข้มแข็งในรูปแบบเครือข่ายชาวนา เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตต่อคณะกรรมการ อาทิ มาตรการเพื่อส่งเสริมให้เครือข่ายชาวนาสามารถ จัดซื้ออุปกรณ์และปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ มาตรการส่งเสริมให้มีผู้ซื้อข้าวและเครื่องอบ ลดความชื้น

(๖) รวบรวม อนุรักษ์ และคุ้มครองพันธุ์กรรมข้าวตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมและ สนับสนุนให้มีการศึกษา วิจัย และทดลอง รวมทั้งการจัดตั้งโรงเรียนข้าวและชาวนา ที่รวบรวมและให้องค์ ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการอย่างครบวงจร เพื่อสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับข้าว เทคโนโลยีการผลิต การพัฒนาพันธุ์ข้าวและการอบลดความชื้นความเปลือกให้มีคุณภาพที่เหมาะสมกับพื้นที่ การอารักขา วิทยาการก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูป เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้ได้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพเป็นเลิศ มีความทนทาน เหมาะสมกับการเพาะปลูกในแต่ละพื้นที่ ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่คุ้มค่าที่สุด และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดอย่างพอเพียง

(๗) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ข้าว รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพเหมาะสมกับพื้นที่ การผลิตข้าว การเพาะปลูกข้าว และการผลิต และกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ ให้ตรงตามความต้องการของชาวนาและของตลาด

(๘) กำกับ ตรวจสอบ และรับรองมาตรฐานข้าวและเมล็ดพันธุ์ข้าว และระบบการตรวจสอบ ย้อนกลับด้านการผลิตข้าว

(๙) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ เอกชน องค์กรระหว่างประเทศ และบุคคลอื่น ที่เกี่ยวข้อง ในนามของคณะกรรมการ เพื่อให้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(โปรดพลิก)

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ตามที่กฎหมายอื่นกำหนด หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

หมวด ๓

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) สอบถามหรือเรียกให้บุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง ชี้แจง แสดงความคิดเห็น หรือขอให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

(๒) เข้าไปในนาข้าว เคหสถาน ยานพาหนะ โรงงาน โรงสีข้าว สถานที่เก็บข้าว ข้าวเปลือก ผลพลอยได้ หรือเมล็ดพันธุ์ข้าว หรือสถานที่ทำการค้าข้าว ข้าวเปลือก ผลพลอยได้ หรือเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ ในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการของสถานที่นั้นเพื่อตรวจสอบ ทั้งนี้ ต้องมีหนังสือแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวทราบล่วงหน้า และในกรณีที่มีความจำเป็นต้องเข้าไปตรวจสอบในเคหสถาน ยานพาหนะ โรงงาน โรงสีข้าว หรือสถานที่เก็บ จะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวก่อน

(๓) นำตัวอย่างข้าวเปลือก ผลพลอยได้ หรือเมล็ดพันธุ์ข้าว ในจำนวนหรือปริมาณตามความจำเป็น ไปเพื่อตรวจสอบหรือทดสอบ เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ยึดหรืออายัดข้าว ข้าวเปลือก ผลพลอยได้ หรือเมล็ดพันธุ์ข้าว สมุดบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อผู้เกี่ยวข้อง และให้บุคคลดังกล่าวอำนวยความสะดวกหรือให้ความช่วยเหลือตามสมควร

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๔

การจัดทำฐานข้อมูลและการออกใบรับซื้อข้าวเปลือก

มาตรา ๑๙ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการข้าวจัดให้มีฐานข้อมูลตามมาตรา ๑๕ (๒) ของผู้ซึ่งดำเนินการหรือประกอบกิจการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว
- (๒) ชานา
- (๓) เครือข่ายชานา
- (๔) โรงสีข้าว แหล่งรวบรวมข้าว หรือผู้รับซื้อข้าวเปลือก
- (๕) ผู้ตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือก
- (๖) ผู้ให้บริการรับจ้างทำนา

การจัดทำฐานข้อมูลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนด โดยให้มุ่งเน้นการใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และให้กรรมการข้าวมีหน้าที่ประสานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อขอเชื่อมหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลของบุคคลตามวรรคหนึ่งที่ได้ขึ้นทะเบียนหรือจดทะเบียนตามกฎหมายกับหน่วยงานของรัฐไว้แล้ว ในกรณีที่จำเป็นต้องขอข้อมูลเพิ่มเติม กรรมการข้าวมีหน้าที่ต้องไปรวบรวมข้อมูลเองและต้องอำนวยความสะดวกให้ผู้เกี่ยวข้องและไม่สร้างภาระให้บุคคลดังกล่าวจนเกินสมควร

การจัดทำฐานข้อมูลตามวรรคหนึ่ง (๖) ต้องดำเนินการร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๐ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำฐานข้อมูลและเพื่อประโยชน์ในการขอรับการส่งเสริมจากภาครัฐ ให้ผู้รับซื้อข้าวเปลือกออกใบรับซื้อข้าวเปลือกทุกครั้ง เพื่อเป็นหลักฐานในการรับซื้อข้าวเปลือก ทั้งนี้ ใบรับซื้อข้าวเปลือกต้องมีรายละเอียดตามที่อธิบดีโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีประกาศกำหนด

ผู้รับซื้อข้าวเปลือกต้องเก็บรักษาหลักฐานการออกใบรับซื้อข้าวเปลือกที่ได้ออกไปแล้ว ตามเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการบัญชี

หมวด ๕

การกำกับดูแลการผลิตข้าว

มาตรา ๒๑ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดให้มีการทำเขตศักยภาพการผลิตข้าวของประเทศโดยมีเขตครอบคลุมพื้นที่ทั้งประเทศ และประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป

วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๑

(โปรดพลิก)

เขตศักยภาพการผลิตข้าวของประเทศตามวรรคหนึ่ง ให้จัดทำโดยการวิเคราะห์พื้นที่แหล่งผลิตข้าวทั่วประเทศ ทั้งพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการปลูกข้าวและพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสม ทั้งด้านกายภาพและด้านการตลาด เพื่อประโยชน์ในการกำหนดให้มีการผลิตข้าวตามพันธุ์ข้าวที่มีความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ และเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุดทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ โดยให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๒ การควบคุมและกำกับพันธุ์ข้าวและการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว รวมถึงการได้มาซึ่งใบอนุญาตของผู้ตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือก ให้ไปเป็นหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวเสื่อมคุณภาพ หรือเมล็ดพันธุ์ข้าวปลอมปน

มาตรา ๒๔ เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีลักษณะต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นเมล็ดพันธุ์ข้าวเสื่อมคุณภาพ

(๑) เมล็ดพันธุ์ข้าวที่สิ้นอายุการใช้เพาะปลูกหรือใช้ทำพันธุ์ตามที่แสดงไว้ในฉลาก

(๒) เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๕ เมล็ดพันธุ์ข้าวหรือวัตถุที่ทำเทียมเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีลักษณะต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเมล็ดพันธุ์ข้าวปลอมปน

(๑) เมล็ดพันธุ์ข้าวหรือวัตถุที่ทำเทียมเมล็ดพันธุ์ข้าว ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เพื่อให้ผู้อื่นหลงเชื่อหรือสำคัญผิดว่าเป็นเมล็ดพันธุ์ข้าวแท้

(๒) เมล็ดพันธุ์ข้าวที่แสดงชนิด ชื่อพันธุ์ เครื่องหมายการค้า แหล่งรวบรวม หรือเดือนปีที่รวบรวม ไม่ตรงกับความเป็นจริง ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

(๓) เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีเมล็ดพันธุ์อื่นหรือวัตถุอื่นผสมเจือปนอยู่เกินปริมาณที่แจ้งไว้ในฉลาก หรือเกินอัตราส่วนที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวซึ่งไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ และไม่ได้รับการรับรองพันธุ์ตามพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งมิให้บังคับแก่ชาวนาซึ่งขายหรือแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าวที่เป็นผลผลิตในที่ดินของตนเอง รวมทั้งมิให้บังคับแก่บุคคลอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๗ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาคุณภาพและปริมาณของเมล็ดพันธุ์ข้าวอันเป็นเท็จ หรือไม่ตรงกับความเป็นจริง หรืออาจทำให้ผู้อื่นหลงเชื่อหรือสำคัญผิดในคุณภาพและปริมาณของเมล็ดพันธุ์ข้าวนั้น

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่มีการลักลอบนำข้าวหรือข้าวเปลือกจากนอกราชอาณาจักรเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่มีคำสั่งผ่านช่องทางด้านศุลกากร หากตรวจพบในท้องที่ใดในราชอาณาจักร ให้ถือว่าข้าวหรือข้าวเปลือกนั้นมีการปนเปื้อนอันเป็นอันตรายต่อชีวิต ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชน

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ตรวจพบข้าวหรือข้าวเปลือกตามวรรคหนึ่ง ยึดและทำลายข้าวหรือข้าวเปลือกนั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีกำหนดในระเบียบ แล้วให้รายงานการตรวจ ยึด และทำลายดังกล่าวให้คณะกรรมการทราบโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้นำการดังกล่าว

หมวด ๖

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๒๙ ผู้ใดฝ่าฝืนตามมาตรา ๒๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๑ ผู้ใดโฆษณาคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๒ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือไม่ให้อภัยคำหรือส่งเอกสาร หรือวัตถุใด ๆ ตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือเรียกตามมาตรา ๑๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๓๓ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ออกใบรับซื้อข้าวเปลือกให้ชานาตามมาตรา ๒๐ หรือจัดทำใบรับซื้อข้าวเปลือกด้วยการแสดงข้อความที่เป็นเท็จหรือไม่ตรงกับความเป็นจริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๔ ในวาระเริ่มแรก ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการให้มีการจัดทำเขตศักยภาพการผลิตข้าวของประเทศให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ และประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป

ในกรณีที่ไม่อาจจัดทำเขตตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จทั่วประเทศได้ภายในเวลาที่กำหนด ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไปเฉพาะพื้นที่ที่ได้จัดทำเขตศักยภาพการผลิตข้าว

วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๑

(โปรดพลิก)

แล้วเสร็จ และให้ชี้แจงเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการให้ครบถ้วนตามวรรคหนึ่งได้ให้คณะรัฐมนตรีทราบ และให้ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

มาตรา ๓๕ ให้โอนบรรดาอำนาจและหน้าที่ที่เกี่ยวกับการตรวจสอบ กำกับ และการควบคุมการผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวตามกฎหมายว่าด้วยพันธุ์พืช ไปเป็นของกรมการข้าว และให้กรมการข้าวมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยพันธุ์พืช กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามความในกฎหมายว่าด้วยพันธุ์พืช ในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจสอบ กำกับ และการควบคุมการผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะได้มีกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งในเรื่องเดียวกันที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่ปรากฏว่ากฎหมายว่าด้วยพันธุ์พืชในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจสอบ กำกับ และการควบคุมการผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้บังคับตามวรรคหนึ่ง ไม่สอดคล้องกับที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ อธิบดีกรมการข้าว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหารือร่วมกันเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม หรือยกเลิกกฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

มาตรา ๓๖ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาปรับปรุงโครงสร้างและอัตรากำลังของกรมการข้าวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถรองรับบทบาท ภารกิจ และหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๓๗ บรรดาระเบียบ ประกาศ รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการแล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันถัดจากวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ...

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ... ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ... ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ข้าวเป็นพืชที่สำคัญของประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง แต่ในปัจจุบันการทำการากำลังประสบปัญหาทั้งระบบจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม มีความเสี่ยงต่อการขาดทุนจากราคาปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้น รวมทั้งประสิทธิภาพและคุณภาพผลผลิตที่มีแนวโน้มลดลง ส่งผลให้ชาวนามีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต มีหนี้สินในอัตราสูง ขาดแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่เข้าสู่อาชีพการทำการหรือเกษตรกรรมต่อจากบรรพบุรุษ สร้างผลกระทบที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะยาว สมควรปรับปรุงและพัฒนา เพื่อให้กระบวนการผลิตข้าวตลอดห่วงโซ่การผลิต และการพัฒนาอาชีพทำการ มีความมั่นคง ยั่งยืนอย่างบูรณาการและเป็นเอกภาพ ตลอดจนให้มีการสนับสนุนการรวมกลุ่มของชาวนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งตามยุทธศาสตร์ชาติ มีกลไกการควบคุมการผลิตและจำหน่ายข้าวเปลือกอย่างเป็นระบบ สร้างความเป็นธรรมระหว่างชาวนาและผู้รับซื้อ โดยมีคณะกรรมการข้าวที่มีองค์ประกอบจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าวของประเทศเพื่อไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่องและยั่งยืน มีการกำกับ ติดตาม ควบคุม และพัฒนาตลอดห่วงโซ่การผลิต การตลาด และการส่งออกข้าว เพื่อให้เกิดความสมดุล ให้สินค้าข้าวมีปริมาณและคุณภาพที่เพียงพอต่อการบริโภค สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ ตลอดจนมีระบบที่สามารถให้ความคุ้มครองชาวนาให้ได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ... มีสาระสำคัญดังนี้

๒.๑ ร่างพระราชบัญญัตินี้ แบ่งเป็น ๖ หมวด ๓๗ มาตรา กำหนดให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๒.๒ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกระเบียบ และประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๕)

(โปรดพลิก)

๒.๓ กำหนดให้มี คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการข้าว (นบข.) ที่มีองค์ประกอบจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตข้าว (ร่างมาตรา ๖) โดยมีหน้าที่จัดทำแผนนโยบายยุทธศาสตร์ข้าว ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ (ร่างมาตรา ๑๒) ทำให้แผนนโยบายบริหารจัดการการผลิตข้าวของประเทศมีความต่อเนื่องและนำไปสู่การปฏิบัติจริง เกิดประสิทธิภาพและมีความยั่งยืน มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรม คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

๒.๔ ให้กรมการข้าวทำหน้าที่และอำนาจ (ร่างมาตรา ๑๕) ปฏิบัติงานธุรการสนับสนุนเลขานุการคณะกรรมการข้าว (ภาคการผลิต) ซึ่งไม่เป็นการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่ แต่ได้มีการกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ปรับปรุงโครงสร้างของกรมการข้าว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้ให้เกิดประสิทธิภาพ (ร่างมาตรา ๓๖)

๒.๕ พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มีอำนาจเข้าไปเก็บตัวอย่างข้าวเปลือก ข้าวสาร ผลพลอยได้ ตรวจค้น ยึดอายัดสมุดบัญชีและเอกสารหรือหลักฐานใดเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๖-๑๘) ทำให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๖ กำหนดให้มีการจัดทำฐานข้อมูล ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีกำหนด เพื่อกำกับและควบคุมตั้งแต่ปัจจัยการผลิต กระบวนการผลิตข้าวให้มีคุณภาพ รักษาความเป็นธรรมสำหรับชาวนาและผู้รับซื้อ (ร่างมาตรา ๑๙) จะทำให้ภาครัฐมีข้อมูลในภาคการผลิตข้าว ที่แม่นยำถูกต้องสำหรับการวางแผนหรือกำหนดนโยบายตามยุทธศาสตร์ชาติสำหรับการพัฒนาข้าวและชาวนา และกำหนดให้ผู้รับซื้อข้าวเปลือกมีหน้าที่ต้องออกไปรับซื้อข้าวเปลือก (ร่างมาตรา ๒๐)

๒.๗ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดให้มีการทำเขตศักยภาพการผลิตข้าว (Zoning) ของประเทศโดยมีเขตครอบคลุมพื้นที่ทั้งประเทศ โดยการวิเคราะห์พื้นที่แหล่งผลิตข้าวทั่วประเทศ ทั้งพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการปลูกข้าวและพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสม ทั้งด้านกายภาพและ ด้านการตลาด เพื่อประโยชน์ในการกำหนดให้มีการผลิตข้าวตามพันธุ์ข้าวที่มีความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ และเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุดทางเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวให้สามารถลดต้นทุน มีผลผลิตที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ มีการกำกับควบคุมคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ข้าว (ร่างมาตรา ๒๑) ซึ่งมีบทเฉพาะกาลให้ดำเนินแล้วเสร็จภายในสองปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ (ร่างมาตรา ๓๔) ซึ่งจะทำการกำหนดเขตศักยภาพการผลิตข้าว (Zoning) มีประสิทธิภาพและนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

๒.๘ การควบคุมกำกับการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว (ร่างมาตรา ๒๒-๒๗) โดยกำหนดมิให้บังคับแก่ชาวนาซึ่งขายหรือแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าว ที่เป็นผลผลิตในพื้นนาของตนเอง (ร่างมาตรา ๒๖ วรรคสอง) กำหนดโทษสำหรับผู้ใดฝ่าฝืนตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัตินี้กำหนด ในเรื่องการรับซื้อข้าวเปลือก การฝ่าฝืนการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ไม่ได้รับการรับรอง เมล็ดพันธุ์ข้าวที่เสื่อมคุณภาพ หรือปลอมปน และการโฆษณาเมล็ดพันธุ์ข้าวอันเป็นเท็จ (ร่างมาตรา ๒๙ - ๓๒) เพื่อคุ้มครองให้เกษตรกรได้ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพดี อนึ่ง พระราชบัญญัตินี้ไม่มีการกำหนดโทษใด ๆ เกี่ยวกับชาวนาไว้

๒.๙ มีบทบัญญัติในการป้องกันการลักลอบนำเข้าข้าว และข้าวเปลือก เข้ามาในราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ยึด และทำลายข้าว เพื่อเป็นการป้องกันการปนเปื้อนของสารเคมี โรค แมลง ที่จะเข้ามาระบาดในประเทศ ตลอดจนป้องกันการสวมสิทธิ์การผลิตข้าวจากประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อประโยชน์ในการขอรับการช่วยเหลือจากนโยบายรัฐบาล ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพข้าวและบริหารจัดการข้าวของประเทศ (ร่างมาตรา ๒๘)

๒.๑๐ กำหนดให้มีกฎระเบียบ ประกาศ รวมทั้งหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขต่างๆ ที่เป็นไปตามอำนาจ ของพระราชบัญญัตินี้ ให้ออกให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวัน (ร่างมาตรา ๓๗)

ณ วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๑

(โปรดพลิก)

แผนการจัดทำกฎหมายลำดับรอง ตลอดจนกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรอง
ของร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....

ลำดับ	มาตรา	สาระสำคัญของกฎหมายลำดับรอง	สาระสำคัญของกฎหมายลำดับรอง	ระยะเวลา
๑	มาตรา ๖ วรรคสาม	ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการเสนอชื่อ การสรรหา การแต่งตั้ง และการถอดถอนกรรมการตามมาตรา ๖ (๓) (๔)	กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเสนอชื่อ การสรรหา การแต่งตั้ง และการถอดถอนกรรมการผู้แทนเครือข่ายชาวนา และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	ภายใน ๒๕๐ วันนับแต่วันที่กฎหมายใช้บังคับ
๒	มาตรา ๑๙	ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการจัดทำฐานข้อมูลของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตข้าว	กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำฐานข้อมูลผู้จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว ชาวนา ผู้รับซื้อข้าวเปลือก โรงสีข้าว แหล่งรวบรวมข้าว ผู้ตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือก ผู้ให้บริการรับจ้างทำนา	ภายใน ๒๕๐ วันนับแต่วันที่กฎหมายใช้บังคับ
๓	มาตรา ๒๑	ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่อง เขตศักยภาพการผลิตข้าวของประเทศ	กำหนดเขตศักยภาพการผลิตข้าวของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่	ภายใน ๒๕๐ วันนับแต่วันที่กฎหมายใช้บังคับ
๔	มาตรา ๒๒	ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการควบคุมและกำกับพันธุ์ข้าว	กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการควบคุมและกำกับพันธุ์ข้าว	ภายใน ๒๕๐ วันนับแต่วันที่กฎหมายใช้บังคับ

แก้ไขเพิ่มเติม ณ วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๑

(โปรดพลิก)

ลำดับ	บทบัญญัติ	สาระสำคัญของบทบัญญัติ	ผลกระทบ	ระยะเวลา
๕	มาตรา ๒๒	ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยเมล็ดพันธุ์ข้าวและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว	กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรวบรวมและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวของผู้ประกอบการธุรกิจเมล็ดพันธุ์ข้าว	ภายใน ๒๕๐ วันนับแต่วันที่กฎหมายใช้บังคับ
๖	มาตรา ๒๘	ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการยัดและทำลายข้าวเปลือก และกำหนดวิธีการรายงานผล การลักลอบนำข้าวหรือข้าวเปลือกเข้ามาราชอาณาจักรโดยมิได้รับอนุญาต	กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยัดและทำลายข้าวเปลือก และกำหนดวิธีการรายงานผล การลักลอบนำข้าวหรือ ข้าว เปลือก เข้า มา ราชอาณาจักรโดยมิได้รับอนุญาต	ภายใน ๒๕๐ วันนับแต่วันที่กฎหมายใช้บังคับ
๗	มาตรา ๑๓	ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่อง วิธีการคำนวณต้นทุนในการผลิตข้าวเปลือก และการกำหนดพยากรณ์ราคาแนะนำของข้าวเปลือก รวมทั้งการกำหนดชนิดข้าวเปลือกและระดับค่าความชื้นในแต่ละกรณี	กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณต้นทุนในการผลิตข้าวเปลือก และการกำหนดพยากรณ์ราคาแนะนำของข้าวเปลือก รวมทั้งการกำหนดชนิดข้าวเปลือกและระดับค่าความชื้นในแต่ละกรณีเพื่อประโยชน์ในการรับซื้อข้าวเปลือก	ภายใน ๒๕๐ วันนับแต่วันที่กฎหมายใช้บังคับ
๘	มาตรา ๒๐	ประกาศอธิบดีกรมการค้าข้าว เรื่อง การออกใบรับซื้อข้าวของผู้รับซื้อข้าวเปลือก	กำหนดหลักเกณฑ์การออกใบรับซื้อข้าวของผู้รับซื้อข้าวเปลือก	ภายใน ๒๕๐ วันนับแต่วันที่กฎหมายใช้บังคับ

ลำดับ	บทบัญญัติ	สาระสำคัญของบทบัญญัติ	สาระสำคัญของบทบัญญัติ	สาระสำคัญของบทบัญญัติ
๙	มาตรา ๑๒ (๕)	ระเบียบกรมการข้าวว่าด้วยการกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ.	กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้	ภายใน ๒๕๐ วันนับแต่วันที่กฎหมายใช้บังคับ
๑๐	มาตรา ๕	ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ.	กำหนดคุณสมบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่ ทำหน้าที่ตามพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ.	ภายใน ๒๕๐ วันนับแต่วันที่กฎหมายใช้บังคับ
๑๑	มาตรา ๑๗ วรรคสอง	กฎกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง แบบของบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ.	กำหนดแบบของบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ.	ภายใน ๒๕๐ วันนับแต่วันที่กฎหมายใช้บังคับ

แก้ไขเพิ่มเติม ณ วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

(โปรดพลิก)

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	รายละเอียดของงาน	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา
๑๒	มาตรา ๒๒ และ มาตรา ๒๔ (๒)	ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดมาตรฐาน คุณภาพของเมล็ด พันธุ์ข้าว และการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการของการได้มาซึ่งใบอนุญาตของ ผู้ตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ข้าวเปลือก	กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขของการรวบรวมเมล็ดพันธุ์ ข้าวให้เป็นไปตามมาตรฐานและ คุณภาพที่กำหนด	ภายใน ๒๔๐ วันนับแต่วันที่ กฎหมายใช้ บังคับ
๑๓	มาตรา ๒๕ (๓)	ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดชนิดและอัตราส่วนของวัตถุ ที่ใช่ หรือมี หรือผสม หรือเจือปนในเมล็ด พันธุ์ข้าว และกำหนดวัตถุหรือสิ่งที่เป็น ศัตรูพืชซึ่งห้ามใช้ หรือมี หรือผสม หรือ เจือปนในเมล็ดพันธุ์ข้าว	กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขของการรวบรวมเมล็ดพันธุ์ ข้าวห้ามมีเมล็ดพันธุ์อื่นหรือวัตถุ อื่นผสมเจือปนอยู่เกินปริมาณที่ แจ้งไว้ในฉลากหรือเกินส่วนที่ รัฐมนตรีประกาศกำหนด	ภายใน ๒๔๐ วันนับแต่วันที่ กฎหมายใช้ บังคับ
๑๔	มาตรา ๒๖ วรรค สอง	ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การยกเว้นการบังคับใช้ พระราชบัญญัติข้าว พ.ศ.... แก่ชาวนาใน การซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าว	กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขการยกเว้นการบังคับใช้ พระราชบัญญัติข้าว พ.ศ.... แก่ ชาวนาในการซื้อขายหรือ แลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าวซึ่งเป็น ผลผลิตในแปลงของตนเอง	ภายใน ๒๔๐ วันนับแต่วันที่ กฎหมายใช้ บังคับ

หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบ
ความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)
“ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....”

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิงหาคม ๒๕๖๑

หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)

ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. ....

กฎหมายใหม่

แก้ไข/ปรับปรุง

ยกเลิก

ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๑.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจคืออะไร

เพื่อให้มีการพัฒนา ส่งเสริม กำกับ ดูแล กระบวนการผลิตข้าว ตลอดห่วงโซ่การผลิต ตั้งแต่การเพาะปลูกข้าวในไร่นา การแปรรูป การตลาด และการพัฒนาอาชีพทำนาให้มีความมั่นคง ยั่งยืน บูรณาการและเป็นเอกภาพด้านการบริหารจัดการ ตลอดจนให้มีการสนับสนุนการรวมกลุ่มของชาวนา เพื่อสร้างความเข้มแข็งตามยุทธศาสตร์ชาติ มีกลไกการควบคุมการผลิตและการจำหน่ายข้าวอย่างเป็นระบบ สร้างความเป็นธรรมระหว่างชาวนาและผู้รับซื้อ

เพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องใด

การตรากฎหมายขึ้นในครั้งนี้เป็นที่ยกย่องกฎหมายว่าด้วยชาวนาและข้าวขึ้นมาเป็นการเฉพาะ โดยในอดีตจนถึงปัจจุบันประเทศไทยไม่เคยมีการตรากฎหมายในลักษณะดังกล่าวเช่นนี้มาก่อน เพื่อให้มีการส่งเสริม กำกับ ดูแลชาวนาและข้าว ได้อย่างครบวงจรและบูรณาการ

๑.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

ข้าวเป็นพืชที่สำคัญของประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง แต่ในปัจจุบัน การทำนากำลังประสบปัญหาทั้งระบบจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม มีความเสี่ยงต่อการขาดทุน เนื่องจากราคาปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้น รวมทั้งประสิทธิภาพและคุณภาพผลผลิตที่มีแนวโน้มลดลง ส่งผลให้ชาวนามีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต มีหนี้สินในอัตราสูง ขาดแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่เข้าสู่อาชีพการทำนาหรือเกษตรกรรมต่อจากบรรพบุรุษ จึงมีความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายฉบับนี้ขึ้น

หากไม่ทำภารกิจนั้นจะมีผลประการใด

หากไม่มีกฎหมายว่าด้วยข้าว จะสร้างผลกระทบต่อการพัฒนาความมั่นคงทางด้านอาหาร ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะยาว เพราะข้าวเป็นผลิตผลและสินค้าทางการเกษตรที่สำคัญเปรียบได้เช่นเสบียงอาหารของชาติ การปฏิบัติภาครัฐย่อมขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากไม่มีกฎหมายที่ให้ความต่อเนื่องและบูรณาการในการกำกับติดตาม ควบคุม จึงอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาห่วงโซ่การผลิต การตลาด และการส่งออกข้าว ทำให้ไม่สามารถแข่งขันและรักษาความเป็นอันดับหนึ่งของประเทศที่ส่งออกข้าวมากที่สุดในโลกในอนาคตอันใกล้ได้ ตลอดจนจะขาดกลไกทางกฎหมายสำหรับการดูแลและคุ้มครองชาวนาให้ได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรมในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการผลิต และการค้าข้าว

๑.๓ การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์มีกี่ทางเลือก มีทางเลือกอะไรบ้าง

ไม่มีทางเลือกอื่น

แต่ละทางเลือกมีข้อดีข้อเสียอย่างไร

ไม่มี

๑.๔ มาตรการที่บรรลุดังประสงค์ของภารกิจคืออะไร

๑.๔.๑ การกำหนดให้มีคณะกรรมการข้าวที่มีองค์ประกอบจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มีหน้าที่จัดทำ แผนนโยบายยุทธศาสตร์ข้าว ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ กำหนดมาตรการและรูปแบบที่ส่วนราชการทั้งส่วนกลางและภูมิภาคจะให้การส่งเสริมและ สนับสนุนการรวมกลุ่มชาวนาในรูปแบบเครือข่ายชาวนาและศูนย์ข้าวชุมชน กำหนดมาตรการเพื่อส่งเสริมให้ เครือข่ายชาวนาสามารถจัดซื้ออุปกรณ์ และปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพและราคาที่เป็นธรรม กำหนดมาตรการที่กรมการข้าวต้องดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้ ชาวนามีความรู้และสามารถเข้าถึงสวัสดิการของ รัฐได้อย่างเหมาะสม กำหนดมาตรการเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่มีพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกข้าว รวมถึงกำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องตลอดจนการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการของ หน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนกำหนดให้กรมการข้าวทำหน้าที่เป็นสำนักงานคณะกรรมการข้าว โดยให้อธิบดี กรมการข้าวทำหน้าที่เป็นเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการข้าว และเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบการ ปฏิบัติราชการของสำนักงาน ซึ่งไม่เป็นการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่ ทั้งหมดนี้ ทำให้แผนนโยบายบริหารจัดการ การผลิตข้าวของประเทศ มีความต่อเนื่องและนำไปสู่การปฏิบัติจริง เกิดประสิทธิภาพและมีความยั่งยืน

๑.๔.๒ การกำหนดให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดให้มีการทำเขตศักยภาพการผลิตข้าว (Zoning) ของประเทศโดยมีเขตครอบคลุมพื้นที่ทั้งประเทศ โดยการวิเคราะห์พื้นที่แหล่งผลิตข้าวทั่วประเทศ ทั้งพื้นที่ที่มี ความเหมาะสมในการปลูกข้าวและพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสม ทั้งด้านกายภาพและด้านการตลาด เพื่อ ประโยชน์ในการกำหนดให้มีการผลิตข้าวตามพันธุ์ข้าวที่มีความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ และเพื่อให้เกิดความ คุ่มค่าสูงสุดทางเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวให้สามารถลดต้นทุน มีผลผลิตที่มีคุณภาพ สามารถ แข่งขันได้ ซึ่งมีบทเฉพาะการให้ดำเนินแล้วเสร็จภายในสองปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ ซึ่งจะ ทำให้การกำหนดเขตศักยภาพการผลิตข้าว (Zoning) มีประสิทธิภาพและนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

๑.๔.๓ กำหนดให้มีการจดทะเบียนและการขึ้นทะเบียน ผู้ซึ่งดำเนินการหรือประกอบกิจการต้องมา จดทะเบียน รวมถึงบุคคลต้องมาขึ้นทะเบียนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการกำหนด เพื่อ กำกับและควบคุมตั้งแต่ปัจจัยการผลิต กระบวนการผลิตข้าวให้มีคุณภาพ และการจำหน่ายข้าวเปลือก รักษา ความเป็นธรรมสำหรับชาวนาและผู้รับซื้อ จะทำให้ภาครัฐมีข้อมูลในภาคการผลิตข้าวที่ถูกต้อง สำหรับ การวางแผน หรือกำหนดนโยบายตามยุทธศาสตร์ชาติ สำหรับการพัฒนาข้าวและชาวนา

๑.๔.๔ กำหนดให้มีโทษสำหรับผู้ใดฝ่าฝืนตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัตินี้ กำหนด ในเรื่องการรับซื้อข้าวเปลือก การฝ่าฝืนการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ไม่ได้รับการรับรอง เมล็ดพันธุ์ข้าว ที่เสื่อมคุณภาพ หรือปลอมปน และการโฆษณาเมล็ดพันธุ์ข้าวอันเป็นเท็จ เพื่อคุ้มครองให้เกษตรกรได้ใช้เมล็ด พันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพดี โดยร่างพระราชบัญญัตินี้ จะไม่มีการกำหนดโทษใด ๆ เกี่ยวกับชาวนาไว้ หากแต่การ ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ อาจมีผลให้ชาวนาไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายเท่าที่ควรเท่านั้น

๑.๕ ภารกิจนั้นจะแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้ เพียงใด

การประกาศใช้ ร่างพระราชบัญญัติข้าว พ.ศ. .... จะช่วยเพื่อให้มีการพัฒนา ส่งเสริม กำกับ ดูแล กระบวนการผลิตข้าว ตลอดห่วงโซ่การผลิต ตั้งแต่การเพาะปลูกข้าวในไร่นา การแปรรูป การตลาด และการ พัฒนาอาชีพทำนาให้มีความมั่นคง ยั่งยืน บูรณาการและเป็นเอกภาพด้านการบริหารจัดการ ตลอดจนให้มีการ สนับสนุนการรวมกลุ่มของชาวนา เพื่อสร้างความเข้มแข็งตามยุทธศาสตร์ชาติ มีกลไกการควบคุมการผลิตและ การจำหน่ายข้าวอย่างเป็นระบบ สร้างความเป็นธรรมระหว่างชาวนาและผู้รับซื้อ

๑.๕ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจคืออะไร

เกิดประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตข้าว ทั้งในด้านคุณภาพ มาตรฐาน และต้นทุนของปัจจัยการผลิต รวมไปถึงมีความเป็นธรรม โปร่งใส ในการรับซื้อข้าวเปลือก ชาวนามีความมั่นคงในอาชีพ เครือข่ายชาวนาไทย มีความเข้มแข็ง และห่วงโซ่การผลิตและการค้าข้าวทั้งระบบดีขึ้นเพราะสินค้าข้าวไทยจะสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดความสัมฤทธิ์ของกฎหมายมีอย่างไร

- (๑) มีการทำเขตศักยภาพการผลิตข้าว (Zoning) ของประเทศโดยมีเขตครอบคลุมพื้นที่ทั้งประเทศ โดยการวิเคราะห์พื้นที่แหล่งผลิตข้าวทั่วประเทศ ทั้งพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการปลูกข้าวและพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสม ทั้งด้านกายภาพและด้านการตลาด เพื่อประโยชน์ในการกำหนดให้มีการผลิตข้าวตามพันธุ์ข้าวที่มีความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ และเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุดทางเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวให้สามารถลดต้นทุน มีผลผลิตที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้
- (๒) มีแผนนโยบายยุทธศาสตร์ข้าวที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ
- (๓) มีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ กำหนดมาตรการและรูปแบบที่ส่วนราชการทั้งส่วนกลางและภูมิภาคจะให้การส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มชาวนาในรูปแบบเครือข่ายชาวนาและศูนย์ข้าวชุมชน กำหนดมาตรการเพื่อส่งเสริมให้เครือข่ายชาวนาสามารถจัดซื้ออุปกรณ์ และปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพและราคาที่เป็นธรรม
- (๔) มีการจัดทำฐานข้อมูลในภาคการผลิตข้าวที่ถูกต้อง สำหรับการวางแผน หรือกำหนดนโยบายตามยุทธศาสตร์ชาติ สำหรับการพัฒนาข้าวและชาวนา

๑.๗ การทำภารกิจสอดคล้องกับพันธกรณีและความผูกพันตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทยมีต่อรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศใด ในเรื่องใด

ไม่มี

การดำเนินการดังกล่าว จะเป็นผลดีหรือก่อให้เกิดภาระแก่ประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร

ไม่มี

๒. ผู้ทำภารกิจ

๒.๑ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพ ต้นทุน และความคล่องตัวแล้ว เหตุใดจึงไม่ ควรให้เอกชนทำภารกิจนี้

เนื่องจากการใช้อำนาจของรัฐในการดำเนินการ

ภารกิจนี้ ควรทำร่วมกับเอกชนหรือไม่ อย่างไร

ควร เนื่องจากมีการจัดทำแผนนโยบายยุทธศาสตร์ข้าวเพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ตลอดจนการกำหนดมาตรการในการส่งเสริม กำกับ ดูแล ห่วงโซ่การผลิตและค้าข้าวในภาพรวม

(โปรดพลิก)

๒.๒ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพ และประโยชน์ที่จะเกิดแก่การให้บริการประชาชน ควรทำภารกิจนี้ร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

ควร เนื่องจากมีการจัดทำแผนนโยบายยุทธศาสตร์ข้าวเพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ตลอดจนการกำหนดมาตรการในการส่งเสริม กำกับ ดูแล ห่วงโซ่การผลิตและค้าข้าวในภาพรวม จึงต้องให้มีการบูรณาการร่วมกันทั้งระบบ

๒.๓ ภารกิจดังกล่าว หากให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำจะได้ประโยชน์แก่ประชาชนมากกว่าหรือไม่

พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม กำกับ ดูแล ห่วงโซ่การผลิตและค้าข้าวในภาพรวม ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเป็นหนึ่งในผู้ร่วมทำในภารกิจด้วย จะเกิดประโยชน์แก่ชุมชนในท้องถิ่นมากขึ้น

๓. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๓.๑ การจัดทำภารกิจนั้นมีความสอดคล้องกับเรื่องใด อย่างไร

หน้าที่หลักของหน่วยงานของรัฐ (ตามภารกิจพื้นฐาน (Function)) ในเรื่องการค้ากับ ดูแล กระบวนการผลิต และการตลาดด้านค้าข้าว

หน้าที่ของรัฐและแนวนโยบายแห่งรัฐ

ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

แนวทางการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ เรื่องการปฏิรูปชานนาไทย

๓.๒ การทำภารกิจนั้นสามารถใช้มาตรการทางบริหารโดยไม่ต้องออกกฎหมายได้ หรือไม่

ไม่สามารถใช้มาตรการทางบริหารเพียงลำพังได้

ถ้าใช้มาตรการทางบริหารจะมีอุปสรรคอย่างไร

จะเกิดความไม่ต่อเนื่องและขาดการบูรณาการสำหรับการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพราะจะมีการเปลี่ยนแปลงของมาตรการทางบริหารในแต่ละช่วงเวลาของแต่ละรัฐบาล เกิดผลกระทบต่อภาครัฐ เนื่องจากเป็นการเปลี่ยนแปลงเพราะใช้งบประมาณในแต่ละคราวเป็นจำนวนมาก ขณะที่ปัญหาต่าง ๆ ยังไม่ได้รับการแก้ไขเยียวยาให้หมดสิ้นไป

๓.๓ ในการทำภารกิจนั้น เหตุใดจึงจำเป็นต้องตรากฎหมายในขณะนี้

เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง มีความชัดเจนในการทำภารกิจ ให้มีการกำหนดการดำเนินการและ ผู้รับผิดชอบโดยผลของกฎหมาย เพื่อให้การส่งเสริม กำกับ ดูแล ห่วงโซ่การผลิตและค้าข้าวในภาพรวม มีการบูรณาการร่วมกันทั้งระบบ

๓.๔ การใช้บังคับกฎหมายและระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

(ก) การใช้บังคับกฎหมาย

ต้องใช้บังคับพร้อมกันทุกท้องที่ทั่วประเทศ เนื่องจาก กฎหมายมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป จำเป็นต้องใช้บังคับพร้อมกันทั่วราชอาณาจักร

หยอยใช้บังคับเป็นท้องที่ ๆ ไป

ใช้บังคับเพียงบางท้องที่

(ข) ระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

ใช้บังคับทันทีที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มีการทอระยะเวลาในการบังคับใช้เป็นเวลาเท่าใด ร่างพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เนื่องจากจำเป็นต้องมีการปรับโครงสร้างของกรมการข้าวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ควรกำหนดระยะเวลาการสิ้นสุดไว้ด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด ไม่ควรจำกัดอายุของกฎหมาย เนื่องจากการออกกฎหมายฉบับนี้ เป็นกฎหมายที่กำหนดหน้าที่ของรัฐในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย การส่งเสริม การกำกับดูแล ห่วงโซ่การผลิตและค้าข้าวในภาพรวม ต้องดำเนินการในระยะยาว

๓.๕ เหตุใดจึงไม่สมควรตราเป็นกฎในลักษณะอื่น เช่น ข้อบัญญัติท้องถิ่น เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายเชิงนโยบาย ซึ่งไม่อาจให้เฉพาะหน่วยงานระดับท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการแต่เพียงลำพัง

๓.๖ ลักษณะการใช้บังคับ

ควบคุม กำกับ/ติดตาม (ข้ามไปข้อ ๓.๘) ส่งเสริม

ระบบผสม

เหตุใดจึงต้องใช้ระบบดังกล่าว เนื่องจากกฎหมายนี้มีทั้งบทบัญญัติที่เป็นการควบคุมการดำเนินงาน การกำกับดูแล ติดตามประเมินผล และมีบทบัญญัติที่ว่าด้วยการส่งเสริม

๓.๗ การใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย

๓.๗.๑ เพราะเหตุใดจึงกำหนดให้ใช้ระบบอนุญาต หรือใช้ระบบอื่นที่มีผลเป็นการควบคุม

มีระบบอนุญาตในการจดทะเบียน และขึ้นทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด

๓.๗.๒ มีการกำหนดค่าธรรมเนียมการอนุญาตหรือไม่ ถ้ามี มีความจำเป็นอย่างไร คุ้มค่าต่อภาระที่เกิดแก่ประชาชนอย่างไร

ไม่มีการกำหนดค่าธรรมเนียม

๓.๗.๓ มีหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจในการอนุญาตหรือไม่ อย่างไร

มีหลักเกณฑ์การอนุญาต ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรอง

๓.๗.๔ มีขั้นตอนและระยะเวลาที่แน่นอนในการอนุญาตหรือไม่

มี ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรอง

๓.๗.๕ มีการเปิดโอกาสให้อุทธรณ์การปฏิเสธคำขอ การให้ยื่นคำขอใหม่หรือไม่ อย่างไร

มี ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรอง

๓.๗.๖ มีการต่ออายุการอนุญาตหรือไม่

มี ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรอง

มีการตรวจสอบก่อนการต่อใบอนุญาตหรือไม่

มี

๓.๘ การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย

๓.๘.๑ กฎหมายที่จะตราขึ้นมีการใช้ระบบคณะกรรมการหรือไม่ มีความจำเป็นอย่างไร
 มี เนื่องจากต้องเป็นผู้ดำเนินการเชิงนโยบาย จึงต้องประกอบด้วยฝ่ายบริหารระดับสูงภาครัฐ
 เช่น นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี ร่วมกับรัฐมนตรี ผู้แทนกระทรวงต่าง ๆ และผู้แทนเกษตรกรและ
 เอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมกันพิจารณากำหนดแนวทาง

๓.๘.๒ คณะกรรมการที่กำหนดขึ้นมีอำนาจเข้าซ้อนกับคณะกรรมการอื่นหรือไม่
 มีความเข้าซ้อนกับคณะกรรมการนโยบายข้าว ที่ตั้งขึ้นตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
 หากมีความเข้าซ้อน จะดำเนินการอย่างไรกับคณะกรรมการอื่นนั้น

เมื่อกฎหมายนี้มีผลใช้บังคับ คณะกรรมการอื่นนั้นจะถูกยกเลิกไปโดยผลของกฎหมายฉบับนี้

๓.๘.๓ องค์ประกอบของคณะกรรมการมีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือ
 นายกรัฐมนตรีหรือหัวหน้าส่วนราชการหรือไม่

มี

เหตุใดจึงต้องกำหนดให้บุคคลดังกล่าวเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการ

บุคคลดังกล่าวเป็นบุคคลในระดับผู้บริหารประเทศ ซึ่งเนื้อหาในกฎหมายฉบับนี้จะเกี่ยวข้อง
 กับการใช้อำนาจของรัฐบาล ทั้งในแง่การบริหารเชิงนโยบาย การส่งเสริม สนับสนุน และการกำกับดูแล

๓.๘ มีกรอบหรือแนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่หรือไม่ อย่างไร

มี ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรอง

๓.๑๐ ประเภทของโทษที่กำหนด

โทษทางอาญา โทษทางปกครอง ระบบผสม

๓.๑๑ การกำหนดโทษทางอาญาจะทำให้การบังคับใช้ กฎหมายสัมฤทธิ์ผล เพราะเหตุใด
 บทกำหนดโทษทางอาญาในร่างพระราชบัญญัตินี้ เป็นไปเพื่อความสงบเรียบร้อยและเพื่อป้องกัน
 ผลเสียหายต่อรัฐและเกษตรกร อันสืบเนื่องมาจากการดำเนินการที่ทุจริต หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

๓.๑๒ ความผิดที่กำหนดให้เป็นโทษทางอาญาเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงอย่างไร
 จำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ

๔. ความเข้าซ้อนกับกฎหมายอื่น

๔.๑ การดำเนินการตามภารกิจในเรื่องนี้ มีกฎหมายอื่นในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกัน
 หรือไม่

มีเฉพาะในส่วนของคณะกรรมการตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

๔.๒ ในกรณีที่มีกฎหมายขึ้นใหม่ เหตุใดจึงไม่ยกเลิก แก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายในเรื่องเดียวกัน
 หรือทำนองเดียวกันที่มีอยู่

กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่บูรณาการการบริหารเชิงนโยบาย การส่งเสริม สนับสนุน และการ
 กำกับดูแลห่วงโซ่การผลิตและค้าข้าวในภาพรวม จึงจำเป็นต้องยกร่างโดยกำหนดเรื่องคณะกรรมการให้รวม
 เป็นส่วนหนึ่งในเนื้อหาของกฎหมายนี้ หากให้มีการแก้ไขปรับปรุงคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติเพียง
 ลำพัง ย่อมจะไม่สามารถทำให้บรรลุภารกิจผลสัมฤทธิ์ของภารกิจได้

๕. ผลกระทบและความคุ้มค่า

๕.๑ ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย

ผู้มีหน้าที่ตามร่างกฎหมายหรือที่จะได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายนั้นโดยตรง ได้แก่ หน่วยงานของรัฐ ขาวนา เครือข่ายขาวนา โรงสีข้าว ผู้รับซื้อข้าวเปลือก ผู้ตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือก คลังสินค้าข้าวหรือโกดังข้าวทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน ผู้ส่งออก

ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย

๕.๒ ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่บุคคลดังกล่าว

ด้านเศรษฐกิจ

- เชียงบวก มีการผลิตข้าวตามพันธุ์ข้าวที่มีความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ เกิดความคุ้มค่าสูงสุดทางเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวให้สามารถลดต้นทุน มีผลผลิตที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้

ผู้ได้รับผลกระทบเชียงบวก ทุกภาคส่วนในห่วงโซ่การผลิตและค้าข้าว

- เชียงลบ ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชียงลบ ไม่มี

ด้านสังคม

- เชียงบวก มีการพัฒนาอาชีพทำนาให้มีความมั่นคง มีการรวมกลุ่มของขาวนาในรูปแบบเครือข่ายขาวนาและศูนย์ข้าวชุมชน เกิดความเข้มแข็ง

ผู้ได้รับผลกระทบเชียงบวก เกษตรกรขาวนาทุกภาคส่วนของประเทศ

- เชียงลบ ไม่มี

ผู้ได้รับผลกระทบเชียงลบ ไม่มี

๕.๓ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องใดบ้างที่ต้องถูกจำกัด

ไม่มี

๕.๔ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

๕.๔.๑ ประชาชนจะมีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นในเรื่องใด อย่างไร และเพียงใด หรือเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด

ประชาชนที่ประกอบอาชีพทำนา จำนวนหลายสิบล้านคนในประเทศไทย จะมีรายได้ที่มั่นคงและดีขึ้น ขณะที่ประชาชนทั่วไป จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยเฉพาะจากการที่ได้บริโภคข้าวที่มีคุณภาพในราคาที่เหมาะสมเป็นธรรม และได้รับประโยชน์จากเศรษฐกิจทางการเกษตรของประเทศดีขึ้นในภาพรวม

๕.๔.๒ เศรษฐกิจหรือสังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้เพียงใด

จะมีการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไปโดยมีความยั่งยืน การประกอบกิจการเป็นไปโดยสะดวกหรือลดต้นทุนของผู้ประกอบการได้มากน้อยเพียงใด เกิดการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการผลิตข้าว ทำให้ผู้ประกอบการจะได้ข้าวเปลือกที่ต้นทุนต่ำ และมีคุณภาพสูง สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ดีขึ้น

ยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้มากน้อยเพียงใด

เกิดการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศจากการพัฒนาคุณภาพและการลดต้นทุนในกระบวนการผลิตข้าว ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาตลาดค้าข้าว และเป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้าข้าว

และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเล็กน้อยเพียงใด

ร่างกฎหมายฉบับนี้ มีการส่งเสริมนวัตกรรมและการพัฒนากระบวนการผลิตข้าวอย่างแท้จริง

๕.๔.๓ เสริมสร้างประสิทธิภาพหรือนวัตกรรมในการปฏิบัติราชการอย่างไร

มีการจัดทำฐานข้อมูลอย่างบูรณาการทั้งระบบห่วงโซ่วงจรผลิตและค้าข้าว ซึ่งจะช่วยลดขั้นตอน สร้างความรวดเร็วในการบริหารจัดการปัญหาต่าง ๆ รวมถึงเสริมข้อมูลในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านข้าวในระยะยาว

สามารถลดงบประมาณแผ่นดินได้เล็กน้อยเพียงใด

การบูรณาการทั้งในด้านนโยบายและด้านการปฏิบัติ จะช่วยลดค่าใช้จ่ายของแต่ละหน่วยงานของรัฐ และลดภาระงบประมาณในการแก้ไขปัญหา ให้มีการใช้จ่ายได้ตรงกับเป้าหมาย ไม่เกิดการสิ้นเปลือง

๕.๔.๔ วิธีการและระยะเวลาประเมินผลสัมฤทธิ์ ตลอดจนประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

ไม่ได้กำหนดไว้โดยเฉพาะ แต่หากมีการบังคับใช้และภาครัฐปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้อย่างเคร่งครัด ย่อมส่งผลต่อประโยชน์โดยรวมทั้งประเทศ

๕.๕ ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่มี

๖. ความพร้อมของรัฐ

๖.๑ ความพร้อมของรัฐ

(ก) กำลังคนที่คาดว่าจะต้องใช้ ไม่มี

(ข) คุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องมี ไม่มี

(ค) งบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้ ในระยะห้าปีแรกของการบังคับใช้กฎหมาย ไม่มี

๖.๒ ในกรณีที่เป็นร่างกฎหมายที่มีผลต่อการจัดตั้งหน่วยงานหรืออัตรากำลัง มีความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดอัตรากำลังและงบประมาณ หรือไม่ อย่างไร

ไม่มี

๖.๓ วิธีการที่จะให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายมีความเข้าใจและพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย

วิธีการสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนผู้อยู่ภายใต้กฎหมาย ข้อมูลความคิดเห็นจากการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัตินี้ พบว่า ผู้อยู่ใต้บังคับกฎหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพร้อมในการปฏิบัติตามร่างกฎหมายนี้ทันทีที่มีผลใช้บังคับ

การเข้าถึงข้อมูลของประชาชน ร่างพระราชบัญญัตินี้อาจไม่ได้เกี่ยวข้องกับประชาชนทั่วไปโดยตรง แต่หน่วยงานของรัฐสามารถเปิดเผยข้อมูลในร่างกฎหมายฉบับนี้ให้ประชาชนรับทราบได้

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้รักษาการตามกฎหมาย

๗.๑ มีหน่วยงานอื่นใดที่ปฏิบัติการกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกันหรือไม่ มีข้อเสนอแนะในการดำเนินการกับหน่วยงานนั้นอย่างไร

บทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้ยุบรวมหน่วยงานที่มีภารกิจซ้ำซ้อนกันแล้ว

๗.๒ มีความเกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร ไม่มี

๗.๓ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร
บทบัญญัติในกฎหมายฉบับนี้จะกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ โดยจะอยู่ภายใต้นโยบายและมาตรการของคณะกรรมการภายใต้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

๗.๔ ผู้รักษาการตามกฎหมาย ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
การกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายเนื่องจาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการดำเนินการเพื่อการส่งเสริม สนับสนุน กระบวนการผลิตข้าว ซึ่งเป็นสินค้าด้านเกษตรโดยตรงอยู่แล้ว

๘. วิธีการทำงานและตรวจสอบ

๘.๑ ระบบการทำงานที่กำหนดสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือไม่

- เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

๘.๒ การเปิดเผยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๘.๒.๑ ในกฎหมายมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่อง

ใดบ้าง

มี ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรอง

๘.๒.๒ หากมีการใช้ดุลพินิจ การใช้ดุลพินิจสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและหลัก

นิติธรรม อย่างไร

เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรมตามกฎหมายหรือระเบียบที่กำหนดไว้ในเรื่อง

นั้น ๆ

๘.๒.๓ ในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ใช้หลักกระจายอำนาจ หรือมอบอำนาจเพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่ สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพอย่างไร

ร่างพระราชบัญญัตินี้ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐกับประชาชนแต่อย่างใด

๘.๓ มีระบบการตรวจสอบและคานอำนาจอย่างไรบ้าง

มี เป็นการใช้ระบบคณะกรรมการ

๘.๓.๑ มีระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในหรือไม่ อย่างไร

มี ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรอง

๘.๓.๒ มี กระบวนการร้องเรียนจากบุคคลภายนอกหรือไม่ อย่างไร

ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกโดยตรง

(โปรดพลิก)

๙. การจัดทำกฎหมายลำดับรอง

๙.๑ ได้จัดทำแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา ตลอดจนกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองนั้น หรือไม่

ร่างพระราชบัญญัติจำเป็นต้องมีการออกกฎหมายลำดับรองในระดับกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อรองรับการดำเนินการภารกิจให้บรรลุผลสำเร็จ โดยร่างพระราชบัญญัติได้กำหนดให้มีบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับบรรดากฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามความในกฎหมายที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ซึ่งเกี่ยวกับข้อที่เกี่ยวข้องหรือมีผลโดยตรงต่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีระเบียบ ประกาศ หรือหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในเรื่องเดียวกันที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ และเมื่อพ้นกำหนดสองปีดังกล่าวแล้ว การที่บัญญัติให้นำกฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งดังกล่าวมาใช้บังคับได้ต่อไปนั้น ให้เป็นอันยกเลิก

ได้ยกร่างกฎหมายลำดับรองในเรื่องใดบ้าง

มี ทั้งนี้ ปรากฏตามแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา ตลอดจนกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองที่แนบมาพร้อมนี้

๙.๒ มีกรอบในการตราอนุบัญญัติเพื่อป้องกันการขยายอำนาจหน้าที่ ของรัฐหรือเพิ่มภาระแก่บุคคลเกินสมควรอย่างไร

ไม่มี

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

มีการรับฟังความคิดเห็น

ไม่ได้รับฟังความคิดเห็น

๑๐.๑ ผู้ที่เกี่ยวข้องหรืออาจได้รับผลกระทบที่รับฟังความคิดเห็น

หน่วยงานภาครัฐ

สำนักงานประมาณ สำนักงาน ก.พ.

สำนักงาน ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภารกิจ ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์

ภาคประชาชน/องค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง

ประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ

ประชาชนทั่วไป

องค์กรอื่น เครือข่ายชาวนา ศูนย์ข้าวชุมชน สมาคมโรงสี สมาคมผู้รวบรวมเมล็ดพันธุ์พืช

๑๐.๒ มีการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นต่อประชาชนหรือไม่ อย่างไร

เปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นทางเว็บไซต์ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดย สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และได้นำมาประกอบการพิจารณาเพื่อแก้ไขร่างพระราชบัญญัตินี้แล้ว

๑๐.๓ จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและเสนอมาประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

จัดทำ ไม่มีการจัดทำ

ในกรณีจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น มีสาระสำคัญในเรื่องดังต่อไปนี้หรือไม่

วิธีการในการรับฟังความคิดเห็น

จำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นแต่ละครั้ง

พื้นที่ในการรับฟังความคิดเห็น

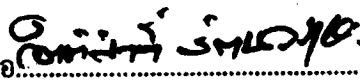
ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น

ข้อคัดค้านหรือความเห็นของหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น

คำชี้แจงเหตุผลรายประเด็นและการนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการ

พิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

ขอรับรองว่าการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ได้ดำเนินการตามแนวทางการรับฟังความคิดเห็น
ประกอบการจัดทำร่างกฎหมายและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายตามมาตรา ๗๗ วรรค
สอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ลงชื่อ

(นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ)

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิงหาคม ๒๕๖๑

สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

หมายเลขติดต่อ.....